

**PREDLOG
NUJNI POSTOPEK
EVA 2019-2550-0042**

**ZAKON
O INTERVENTNEM ODVZEMU OSEBKOV VRST RJAVEGA MEDVEDA (*URSUS ARCTOS*)
IN VOLKA (*CANIS LUPUS*) IZ NARAVE**

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Poseganje v populacije zavarovanih živalskih vrst je treba obravnavati celovito, kar zlasti velja za velike zveri (rjavi medved, volk, ris), saj gre za populacije, ki živijo na obsežnih območjih pretežno kulturne krajine. Ob sobivanju ljudi in zveri prihaja tudi do različnih konfliktnih situacij, ki lahko privedejo do vznemirjanja, ogrožanja varnosti ljudi in tudi do nastanka večjih škod na premoženju ali celo telesnih poškodb.

Osrednja cilja upravljanja velikih zveri v Sloveniji sta ohranjanje populacije v ugodnem stanju in hkrati zagotavljanje ustrezne ravni sobivanja. Pristopi k temu so opredeljeni v strateških dokumentih in so večplastni: npr. zagotavljanje preventivnih ukrepov za rejce, odškodninski sistem, možnost intervencije v nujnih primerih (intervencijska skupina), preprečevanje nastajanja konfliktov z ozaveščanjem in posebnimi ukrepi.

Kljub temu so potrebni neposredni posegi v populacijo iz razlogov, ki so opredeljeni v 7. členu Uredbe o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (Uradni list RS, št. 46/04, 109/04, 84/05, 115/07, 96/08, 36/09, 102/11, 15/14 in 64/16; v nadaljnjem besedilu: Uredba). Kadar gre za preprečitev resne škode (vključno ponavljajoče škode) ali zagotavljanje zdravja in varnosti ljudi se, na podlagi strokovnega mnenja za konkretni primer in konkretni osebek, izda posamični akt za izjemni odstrel.

Zakon o interventnem odvzemu osebkov vrst rjavega medveda (*Ursus arctos*) in volka (*Canis lupus*) (v nadaljnjem besedilu: zakon) ne odpravlja možnosti odstrela po posamičnem aktu, ampak ureja realno situacijo, kjer je gostota osebkov v populaciji visoka, ker se populacija številčno veča ali/in prostorsko širi in ogroža življenje, zdravje in premoženje državljanov.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Temeljni cilj, ki se ga želi doseči z zakonom, je, da se interventno poseže v populacijo rjavega medveda in volka ter s tem uravnava rast gostote obeh populacij. Današnje situacije se ne da več reševati z odstrelom na podlagi odločb in nesporno dejstvo je, da v kolikor se ne bo takoj začelo uravnavaati gostote obeh populacij, bosta ti še naprej rasli in zelo verjetno povzročali vse večje škode tudi v naseljih. Ob stalnem kontaktu z ljudmi se velike zveri lahko na ljudi v relativno kratkem času navadijo in ker ljudi ob neizvajanju odstrela ne dojemajo več kot grožnjo,

se vse bolj pojavljajo tudi v naseljih in površinah, kjer najlažje pridejo do hrane. Ob takšni situaciji obstaja zelo visoka realna bojazen napada medveda na človeka.

2.2 Načela

Na način, ki ga predvideva zakon, je mogoče posegati v populacijo celovito, hkrati pa tudi selektivno (časovna in krajevna opredelitev, starostna struktura, težnostna kategorija) in omejeno (prostorska razporeditev glede na gostoto pojavljanja osebkov in konfliktov) ter upoštevati tudi druge vzroke smrtnosti.

Z zakonom se namreč opredeljuje načrtovani odvzem, ki vključuje vse oblike smrtnosti: izjemni odstrel, načrtovani odstrel, pogini, povozi... Višina odvzema je opredeljena na podlagi podatkov spremljanja stanja tako, da je izpolnjen pogoj, da takšna višina odvzema ne škoduje ohranitvi ugodnega stanja populacije. Zakon torej določa naravovarstveno varen okvir odvzema, pri izvajanju pa se po določenih pravilih prilagaja tistim oblikam smrtnosti, na katere nimamo vpliva, so pa pomembne za ohranjanje ugodnega stanja. To pomeni, da se morebitne večje naravne izgube odrazijo v zmanjšanem odstrelu na določenem območju.

Po Direktivi Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L št. 206 z dne 22. 7. 1992, str. 7), zadnjič spremenjeni z Direktivo Sveta 2013/17/EU z dne 13. maja 2013 o prilagoditvi nekaterih direktiv na področju okolja zaradi pristopa Republike Hrvaške (UL L št. 158 z dne 10. 6. 2013, str. 193), (v nadaljnjem besedilu: Direktiva o habitatih), odvzem zavarovanih živalskih vrst iz narave ni dovoljen. Direktiva o habitatih v 16. členu določa izjeme, ki dopuščajo poseganje v populacijo, če ni druge zadovoljive možnosti in če odstopanje od popolnega zavarovanja ne škoduje vzdrževanju ugodnega stanja ohranjenosti populacij. Prav tako kot Direktiva o habitatih tudi Konvencija o varstvu prostoživečega evropskega rastlinstva in živalstva ter njunih naravnih življenjskih prostorov - Bernska konvencija (Zakon o ratifikaciji Konvencije o varstvu prostoživečega evropskega rastlinstva in živalstva ter njunih naravnih življenjskih prostorov, Uradni list RS, št. 17/99) (v nadaljnjem besedilu: Bernska konvencija) ureja poseganje v populacije rjavega medveda, volka in risa. Ta v 9. členu navaja primere dovoljenega poseganja v populacije zavarovanih vrst v primeru, da ni druge zadovoljive rešitve. Vendar poseganje ne sme ogroziti ugodnega stanja v teh populacijah. Slovenija je skladno s tem členom ob podpisu sicer uveljavila izjemo in ji je dovoljeno posegati v populacije rjavega medveda in volka, v praksi pa sledi določilom Bernske konvencije, ki so skladni z Direktivo o habitatih.

Zakonska osnova za poseganje v populacije rjavega medveda in volka na državni ravni, v katero so prenesena tudi določila Direktive o habitatih in Bernske konvencije, je 81. člen Zakona o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ B, 46/14, 21/18 – ZNOrg in 31/18) in na podlagi tega Uredba, ki v sedmi alineji prvega odstavka 7. člena določa tudi izjemo za selektivni in omejeni odvzem živali iz narave pod strogo nadzorovanimi pogoji in v omejenem številu.

Za zagotavljanje ugodnega stanja medveda je Vlada Republike Slovenije sprejela Strategijo upravljanja z rjavim medvedom (*Ursus arctos*) v Sloveniji (sklep Vlade RS št. 322-07/2001-2 z dne 24. 1. 2002; v nadaljnjem besedilu: Strategija za medveda). Strategija za medveda določa cilje, usmeritve in ukrepe zagotavljanja ugodnega stanja medveda in ukrepe, ki omogočajo sožitje človeka z medvedom. Prav tako je Vlada Republike Slovenije sprejela Strategijo ohranjanja volka (*Canis lupus*) v Sloveniji in trajnostnega upravljanja z njim (sklep Vlade RS št. 35602-1/2009/4 z dne 24. 9. 2009), katere namen je zagotoviti ugodno stanje ohranjenosti volka v Sloveniji, in tako prispevati k viabilnosti Dinarsko-balkanske populacije ter omogočati izoblikovanje primernega odnosa človek-volk, ki jo opredeljuje kot dinamično in trajno nalogo.

Ta zakon je pripravljen v skladu z mednarodno, evropsko in nacionalno zakonodajo. Zakon je skladen tudi s sprejetimi strategijami, akcijskimi načrti ali drugimi programskimi dokumenti za zagotavljanje ugodnega stanja zadevnih zavarovanih živalskih vrst.

2.3 Poglavitne rešitve

Poglavitna rešitev predmetnega zakona je čimprejšnji ponovni začetek uravnavanja populacije rjavega medveda in volka, zlasti zaradi nastale pereče situacije in težav državljanov, predvsem kmetov, ki jim zveri vsakodnevno povzročajo škodo, in nevarnosti za življenje in varnost ljudi...

Z zakonom je določen obseg selektivnega in omejenega odvzema medveda in volka iz narave, vključno z določenimi pogoji. Obseg predvidenega odvzema (skupni seštevek osebkov, odvzetih iz narave zaradi odstrela, izjemnega odstrela, odlova, povoza ali drugih izgub) je določen tako, da ne ogroža ugodnega stanja populacije. Načrtovalsko obdobje traja od uveljavitve zakona do 30. septembra 2020.

Predviden odzem osebkov rjavega medveda v načrtovalskem obdobju je 200, ki se izvaja v obdobju od uveljavitve zakona do 30. 4. 2020. V tem številu je zajeto: odstrel - 170 osebkov, možnost za odstrel 3 osebkov v območju izjemne prisotnosti in 2 osebka v prehodnem območju ter predvidene izgube – 25 osebkov.

Predviden odzem osebkov volka v načrtovalskem obdobju je 11 živali, ki se izvaja v obdobju od uveljavitve zakona do 31. 1. 2020 ter v obdobju od 1. 9. 2020 do 30. 9. 2020. Odzem se prednostno opravi tam, kjer je največ primerov škodnih dogodkov, ki jih povzročijo volkovi.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Zakon o interventnem odvzemu osebkov vrst rjavega medveda (*Ursus arctos*) in volka (*Canis lupus*) iz narave bodo izvajale lovske družine v posameznih lovsko upravljavskih območjih v skladu in na način, določen s predpisi o divjadi in lovu, vključno z uplenitvijo živali. Posebnih finančnih stroškov z izvajanjem odvzema zato ne bodo nastali, zakon zato ne bo imel finančnih posledic za državni proračun in druga javna finančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Za izvajanje zakona dodatnih finančnih sredstev v sprejetem državnem proračunu ni potrebno zagotoviti.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Hrvaška:

Hrvaška je kot članica EU implementirala 16. člen Habitatne direktive, ki za strogo zaščitene vrste dopušča izjemen odzem, v 155. členu Zakona o zaščiti narave. Ministrstvo, pristojno za ohranjanje narave lahko pod pogojem, da ne obstajajo druge zadovoljive možnosti in da odstopanje ne bo škodilo vzdrževanju ugodne populacije, dovoli odstopanje:

- zaradi varstva prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst in ohranjanja naravnih habitatov;
- da se prepreči resna škoda, zlasti na posevkih, živini, gozdovih, ribištvu in vodi ter drugih

vrstah premoženja;

- zaradi interesov zdravja ljudi in javne varnosti ali zaradi drugih razlogov prevladujočega javnega interesa, ki je lahko tudi socialne ali gospodarske narave, in zaradi koristnih posledic bistvenega pomena za okolje;
- zaradi raziskovanja in izobraževanj, zaradi doseljivanja in ponovnega naseljevanja teh vrst za to potrebne vzrejo, vključno z umetnim razmnoževanjem rastlin;
- da pod strogo nadzorovanimi pogoji dovoli selektiven in omejen odvzem ali zadrževanje nekaterih osebkov strogo zaščitenih vrst v omejenem številu.

S to dikcijo je Hrvaška dobesedno prevzela 16. člen Habitatne direktive. Za odstopanje v skladu s 155. členom mora pravna ali fizična oseba pridobiti dovoljenje ministrstva, ki se izda z veljavnostjo dveh let, o izvajanju aktivnosti na podlagi izdane odločbe je treba obveščati ministrstvo. Ministrstvo lahko izda dovoljenje tudi po uradni dolžnosti, če namerava odstopanje izvajati na podlagi načrtov gospodarjenja in načrtov upravljanja z divjimi živalmi, ki ga sprejme pristojni organ, če ugotovi, da za to obstoji potreba.

Dogajanje v zvezi z upravljanjem medveda v Republiki Hrvaški, s katero si delimo del dinarske populacije rjavega medveda (in ostalih dveh velikih zveri, volka in risa), lahko pomembno vpliva tudi na upravljanje z medvedom v Sloveniji. V smislu evropskih smernic za čezmejno upravljanje z velikimi zvermi je smiselno in potrebno upoštevati tudi dogajanja z druge strani državne meje. Z znanstvenoraziskovalnim delom je dokazano, da del medvedov iz slovenskega in hrvaškega dela populacije redno prehaja državno mejo in si torej medvede med seboj »delimo«. Ocena številčnosti medvedov Hrvaškega dela Dinarsko-Pinske populacije za leto 2015 je 764 (679-893 95 %) osebkov (najnižja letna velikost populacije). Ocena je izdelana na podlagi genetske analize v okviru projekta LIFE DINALP BEAR. Kot prva, ki je zajela območje celotne Hrvaške, predstavlja pomembno referenčno točko za prihodnje spremljanje populacije rjavega medveda na Hrvaškem. V populaciji znatno prevladujejo samice, kar izvira predvsem iz načina lova na to živalsko vrsto na Hrvaškem. Z vstopom v EU je postal zavarovana vrsta. V populaciji se načrtuje odvzem, posebej kvota za odstrel in posebej za izgube. Za leto 2018 je načrtovan odvzem do 150 medvedov, in sicer 130 kot redni odstrel, največ 10 kot interventni odstrel ali dodatni redni odstrel ter 10 za izgube. V primeru manjših izgub od načrtovane se del kvote za izgube lahko prenese v del kvote za odstrel. Lov se lahko izvaja v obdobju koledarskega leta od 16. 2. do 15. 5. in od 16. 9. do 15. 12. Krmljenje medveda je dovoljeno od 1. januarja do 30. aprila in od 1. septembra do 15. decembra, a z določenimi omejitvami (npr. prepoved krmljenja z mrhovino domačih prežvekovalcev). Krmljenje medvedov je dovoljeno le v loviščih, katerih upravljavci imajo za dotično leto odobren odstrel. Vsa takšna krmišča morajo upravljavci prijaviti. Posebej je prepovedano vsako hranjenje medveda v območjih, kjer je ta živalska vrsta nezaželeno (priobalni pas na kontinentu od Bakra do Maslenice in otok Krk).

Volk je na Hrvaškem zavarovana živalska vrsta (enako kot v Sloveniji) in pod pristojnostjo »Ministarstva za zaščito prirode i energetike«. Volk je na Hrvaškem stalno prisoten na dobrih 17.000 km², občasno pa še na dobrih 7.000 km². Populacija je bila v letu 2013 ocenjena na 142 - 212 volkov, razporejenih v 49 tropov, od tega je bilo 23 tropov mejnih (tropi, katerih teritorij se razteza tudi v Slovenijo ter Bosno in Hercegovino). Populacija je bila v obdobju 2007 - 2010 stabilna z zaznamim porastom številčnosti v letu 2010. Največ volkov naj bi bilo v Ličko-Senjski in Splitsko-Dalmatinski županiji. Leta 2013 je bila ocena številčnosti volkov nižja kot v letih 2011 in 2012. Tudi po letu 2013 ocenjena številčnost ne preseže 200 volkov, večja se tudi delež neugotovljene smrtnosti. Volk je v letu 2009 povzročil 1.359 škodnih primerov, v letu 2010 1.373 primerov, v letu 2011 1.671 primerov, v letu 2012 1.635 primerov in v letu 2013 1.535 primerov. Največ škode je povzročene v dalmatinskem zaledju (Šibensko-Kninska, Splitsko-Dalmatinska in Zadarska županija). Načrtovanje odstrela volkov je bilo v preteklosti izrazito konzervativno

naravnano. Do leta 2009 je odstrel volkov na Hrvaškem znašal do 10 živali, leta 2010 je bilo odstreljenih 19 živali, v letu 2011 21 živali in v letu 2012 15 živali. Od leta 2013 naprej se na Hrvaškem ne načrtuje več odstrela volkov.

Finska:

37. člen finskega Zakona o lovu št. 615/1993, kakor je bil spremenjen z zakonom št. 159/2011 (v nadaljevanju: zakon o lovu), ščiti strogo zaščitene vrste pred odvzemom. Vendar lahko finska agencija za divjad na podlagi člena 41(1) zakona o lovu ob upoštevanju pogojev iz členov od 41a do 41c navedenega zakona dovoli odstopanja od tako določenega varstva.

Člen 41, četrti odstavek, zakona o lovu določa, da se lahko z vladno uredbo določijo pravila v zvezi s postopkom izdaje, pogoji in podrobnimi pravili odstopanj. V skladu s členom 41, peti odstavek, se lahko za letno število odstrelav, izvedenih na podlagi odstopanj, določi zgornja meja z odlokom ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo.

S členom 41a, prvi odstavek, zakona o lovu je bil v finsko pravo prenesen člen 16(1), od (a) do (d), Direktive o habitatih. S členom 41a, tretji odstavek, tega zakona je bil prenesen člen 16(1)(e) te direktive, pri čemer je bilo določeno, da „[j]e odstopanje [...] lahko dovoljeno tudi za selektivno ali omejeno lovljenje ali ubijanje nekaterih osebkov pod strogo nadzorovanimi pogoji“.

Člen 3 vladne uredbe št. 452/2013 št. 452/2013 določa, da se lahko odstopanje na podlagi člena 41a, tretji odstavek, zakona o lovu dovoli za lovljenje ali ubijanje volkov na območju gospodarjenja s severno jelenjadjo med 1. oktobrom in 31. marcem ter v preostalem delu države med 1. novembrom in 31. marcem.

Člen 4, prvi odstavek, te uredbe določa, da se lahko odstopanje dovoli le za omejeno območje, na katerem so izpolnjeni pogoji iz člena 41a zakona o lovu. V členu 4, tretji odstavek, navedene uredbe je natančneje določeno, da je mogoče odstopanja iz člena 41a, tretji odstavek, zakona o lovu dovoliti le za lov na območjih, na katerih je zadevna vrsta močno razširjena.

Za lovsko leto 2015/2016 je člen 1 Odloka ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo št. 1488/2015 ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo o lovu na volkove, dovoljenem na podlagi odstopanja zunaj območja gospodarjenja s severno jelenjadjo (v nadaljevanju: odlok št. 1488/2015), sprejetega v skladu s členom 41, peti odstavek, zakona o lovu, določal, da se lahko na podlagi člena 41a, tretji odstavek, tega zakona dovoli odstrel največ 46 osebkov.

Kar zadeva vsako od lovskih let v obdobju 2016–2018, je člen 1 odloka št. 1335/2016 ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo o lovu na volkove, dovoljenem na podlagi odstopanja zunaj območja gospodarjenja s severno jelenjadjo (v nadaljevanju: odlok št. 1335/2016), določal, da se lahko na podlagi odstopanj iz člena 41, prvi odstavek, zakona o lovu odstrani skupaj največ 53 osebkov. V skladu s členom 3, tretji odstavek, tega odloka je to število vključevalo tudi volkove, ki so bili odstranjeni na podlagi policijske odredbe, ki so bili ubiti zaradi prometa ali katerih smrt je bila ugotovljena na kakršen koli drug način.

22. januarja 2015 je ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo sprejelo nov načrt upravljanja populacije volkov na Finskem (v nadaljevanju: načrt upravljanja). Namen tega načrta je bil obnoviti in vzdrževati ugodno stanje ohranjenosti populacije. Najmanjša velikost za preživetje sposobne populacije volkov je bila v njem ocenjena na 25 parov za razplod. V navedenem načrtu je bilo predvideno lokalno upravljanje populacije volkov, s katerim naj bi se zagotovila sposobnost preživetja posameznega krdela, hkrati pa spodbujalo sožitje med človekom in volkom.

V načrtu upravljanja je bilo opozorjeno, da od leta 2007 ni bilo dovoljeno nobeno odstopanje v okviru lova za upravljanje populacije (v nadaljevanju: odstopanje zaradi upravljanja populacije). Po letu 2007 pa se je populacija volkov na Finskem zmanjšala in leta 2013 dosegla najnižjo raven, ki je bila ocenjena na približno 120 osebkov. V tem obdobju so poskušali to populacijo povečati s politiko strogega varstva. Določena so bila le odstopanja zaradi preprečevanja škode. A medtem ko se je populacija volkov zmanjševala, so bile še naprej – in celo še bolj – prisotne kritike na podeželskem območju v zvezi z navzočnostjo volkov in škodo, ki naj bi jo povzročali. Ugotovljeni neuspeh te politike naj bi bilo mogoče pojasniti z nezmožnostjo pristojnih organov, da se odzovejo na zaskrbljenost oseb, ki živijo v bližini volkov. To nezadovoljstvo naj bi okrepilo družbeno sprejemanje nezakonitega ubijanja volkov.

Na podlagi teh preudarkov je načrt upravljanja temeljil na predpostavki, da je treba za uspeh politike ohranjanja populacije volkov upoštevati tudi skrbi in potrebe teh oseb. Načrt upravljanja je kot odgovor na to in za uvedbo zakonitega pristopa k upravljanju te populacije, ki omogoča sprejemanje ukrepov proti osebkom, ki povzročajo te nevšečnosti, in s tem preprečitev divjega lova, določal možnost, da se dovolijo odstopanja zaradi upravljanja populacije. Ta odstopanja naj ne bi presegala največjega letnega števila osebkov za odstrel na finskem ozemlju v okviru lova za upravljanje populacije ter ki naj bi ga ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo določilo z odlokom na podlagi informacij, ki jih predloži Luonnonvarakeskus (inštitut za naravne vire, Finska).

Odstopanja zaradi upravljanja populacije so bila dovoljena le za selektivni in omejen lov ali odstrel nekaterih osebkov volkov na območjih, na katerih je ta vrsta močno razširjena, in pod strogo nadzorovanimi pogoji. Agencija je morala v vsakem primeru posebej presoditi sposobnost preživetja zadevnega krdele. V nekaterih primerih je bilo poleg tega mogoče odstopanje dovoliti na življenjskih območjih osebkov, ki povzročajo škodo ali nevšečnosti, če je bila ta vrsta tam močno razširjena.

Natančneje, štelo se je, da je bil izbor osebkov, ki jih je bilo mogoče ubiti, potreben, da bi se zagotovila sposobnost preživetja krdele. V zvezi s tem je bilo v načrtu upravljanja predvideno, da bi bilo treba loviti mlade osebke krdele ali po potrebi osebke, ki povzročajo škodo ali nevšečnosti prebivalcem zadevnih območij ali njihovi lastnini. Agencija je morala v vsakem primeru posebej presoditi, ali so namesto podelitve dovoljenja za odstopanje obstajale druge zadovoljive možnosti.

Na Finskem se v zvezi s trenutno ureditvijo oziroma njenim izvajanjem vodi spor na Vrhovnem upravnem sodišču, ki ga je sprožilo združenje za varstvo narave (Tapiola). V zvezi s tem sporom je Vrhovno upravno sodišče Evropskemu sodišču postavilo tudi nekaj predhodnih vprašanj in za čas do posredovanja odgovorov na predhodna vprašanja prekinilo postopek odločanja. Spor je bil sprožen, ker je agencija na podlagi uredbe izdala dve lovski dovoljenji, s katerima jima je bil dovoljen odstrel volkov v obdobju med 23. januarjem in 21. februarjem 2016 v Severni Savoniji (Finska). Z odločbama je bil dovoljen odstrel štirih oziroma treh volkov. Dovoljenje za vsak odstrel je bilo omejeno na ozemlje enega od krdel, določenega v teh odločbah. Vsako od zadevnih krdel je štelo od pet do sedem osebkov ter se je štelo za sposobno preživetja in stabilno. Določeno število drugih krdel je bilo ugotovljeno okoli območij, na katera se nanašata lovski dovoljenji. Agencija je v teh odločbah ugotovila, da so nekateri osebki iz krdel, ki poseljujejo ta območja, večkrat povzročili škodo ali nevšečnost. Natančneje, volkovi so ranili pse med lovom. Čeprav bi lahko to škodo omejilo zadrževanje psov v kletki, se ta rešitev ni zdela ustrezna v okviru lova. Čeprav so navedena območja odročna, so na njih živele družine z otroki. Starše je skrbelo za varnost njihovih otrok. K spornima odločbama so bili dodani predlogi. Prvič, predlagano je bilo, naj se ne ubije dominantni samec in da se lovijo predvsem mladi osebki ali osebki, ki povzročajo nevšečnosti. Drugič v teh odločbah je bilo

predlagano, naj se ne ubije osebek, na katerega je bila nameščena oznaka. Tretjič, z navedenima odločbama sta bila njuna naslovnika opomnjena, naj po potrebi upoštevata umrljivost osebkov iz krdel, ki so predmet odstopanja, pri čemer so to umrljivost morali potrditi organi pred datumom začetka dovoljenega lova. Tedaj je bilo predlagano, naj se število odstrelav zmanjša tako, da skupna umrljivost ne preseže števila osebkov, za katere je bilo dodeljeno lovsko dovoljenje. Isti odločbi sta napotovali na nacionalni pravni okvir, ki se uporabi, in na načrt upravljanja. Agencija je navedla, da po njenem mnenju odstreli, do katerih bo lahko prišlo na podlagi odstopanj zaradi upravljanja populacije, dovoljenih v okviru najvišje kvote 46 osebkov, določene v členu 1 odloka št. 1488/2015, ne bi ogrozili vzdrževanja ali obnovitve ugodnega stanja ohranjenosti navedene vrste na naravnem območju razširjenosti. Agencija je poleg tega navedla, da ni druge zadovoljive možnosti, kot je sprejetje odstopanj zaradi upravljanja populacije na zadevnih območjih. Lov naj bi potekal pod strogo nadzorovanimi pogoji. Njegova selektivnost in omejenost naj bi se udeleževala z geografskimi in količinskimi omejitvami, določenimi v spornih odločbah, ter z upoštevanjem načina lova, predpisanega v teh odločbah. Tapiola je 31. decembra 2015 vložila tožbi pri Itä-Suomen hallinto-oikeus (upravno sodišče vzhodne Finske) za odpravo spornih odločb in za prepoved njenega izvajanja. To sodišče je z odločbama z dne 11. februarja 2016 ti tožbi razglasilo za nedopustni. Tapiola je zoper ti odločbi vložilo pritožbo. Korkein hallinto-oikeus (vrhovno upravno sodišče) je s sklepoma z dne 29. maja 2017 delno dopustilo to pritožbo.

Tapiola v utemeljitev svoje pritožbe navaja, da sta bila s spornima odločbama kršena zlasti člena 12 in 16 Direktive o habitatih. Člen 16(1)(e) te direktive naj bi se nanašal samo na primere, v katerih je zaradi dobrega stanja ohranjenosti populacije zadevne vrste potrebno ali dovoljeno odstopanje od obveznosti stroge zaščite te vrste. Po navedbah Tapiola pa lahko lov škodi stanju ohranjenosti navedene vrste, ki je na Finskem že močno ogrožena. Poleg tega naj ne bi bilo dokazano, da bi se lahko z lovom na volkove dosegli cilji, ki so zanj določeni v načrtu upravljanja. Tapiola dodaja, da je agencija vsako odstopanje zaradi upravljanja populacije sprejela na podlagi relativne presoje samo za ozemlje, na katero se je ta nanašala, pri čemer pa naj ne bi upoštevala skupnega vpliva odstopanj, ki se nanašajo na različna ozemlja, na stanje ohranjenosti volka.

V teh okoliščinah Vrhovno upravno sodišče opozarja, da je vrsta *canis lupus* na Finskem močno ogrožena. Število volkov je tam z leti precej nihalo, kar je treba domnevno pripisati divjemu lovu. Populacija volkov je poleg tega zaradi svoje majhnosti ranljiva v primeru nesreč.

To sodišče se na prvem mestu sprašuje o vplivu, ki ga ima na skladnost odstopanja s členom 16(1)(e) Direktive o habitatih to, da to odstopanje spada v okvir nacionalnega načrta upravljanja in nacionalne zakonodaje, ki določa največje letno število dovoljenih odstrelav na celotnem ozemlju zadevne države članice. Poleg tega se navedeno sodišče sprašuje, ali ta določba dovoljuje, da je lov za upravljanje populacije usmerjen na lokalno populacijo, katere stanje ohranjenosti je ugodno, ne da bi bilo ocenjeno stanje ohranjenosti populacije volkov na ravni nacionalnega ozemlja. Isto sodišče poleg tega želi izvedeti, ali je mogoče dovoliti odstopanje zaradi upravljanja populacije, tudi kadar stanje ohranjenosti te populacije ni ugodno, če ga to odstopanje dodatno ne poslabša.

Na drugem mestu, predložitveno sodišče dvomi, da je bil s spornima odločbama spoštovan pogoj, ki je naveden v uvodnem stavku člena 16(1) Direktive o habitatih in ki se nanaša na neobstoj druge zadovoljive možnosti. V zvezi s tem to sodišče poudarja, da ni nobenega znanstvenega dokaza, da se lahko z lovom zaradi upravljanja populacije zmanjša divji lov do te mere, da ima na splošno pozitiven učinek na stanje ohranjenosti volka. Navedeno sodišče dodaja, da je bil cilj zadevnih odstopanj iz spora o glavni stvari tudi ta, da se prepreči škoda na psih in da se izboljša splošni občutek varnosti prebivalcev zadevnih območij. Vendar naj ne bi bilo izrecnih navedb, v skladu s katerimi naj bi ta odstopanja spadala med primere, navedene v členu 16(1)(b) in (c) Direktive o habitatih.

Avstrija:

Status rjavega medveda v Avstriji večinoma opredeljuje lovski zakonodaja in uživa popolno

zakonsko varstvo. Odgovornost za varstvo vrst v skladu z Direktivo o habitatih imajo deželne institucije odgovorne za urejanje lovstva in naravovarstva. Prvi načrt za upravljanje rjavega medveda v Avstriji je bil objavljen leta 1997 in revidiran leta 2005 (Coordination board for Bear Management in Austria 2005). Cilj upravljanja rjavega medveda je "zavarovati rjavega medveda v Avstriji ter vzpostaviti in ohranjati viabilno populacijo v ugodnem ohranitvenem stanju, s posebnim poudarkom na miroljubnem sožitju človeka in rjavega medveda ter ustvarjanju potrebnih pogojev za povezovanje obstoječih populacij rjavega medveda ter njihovega širjenja v primeren življenjski prostor."

Medvede v Avstriji, ne glede na dinarski izvor, prostorsko uvrščajo k Alpski populaciji rjavega medveda. Tu se posamezni medvedi pojavljajo v Karavankah, Karnijskih Alpah in Ziljskih Alpah, na Koroškem ter vzhodnem Tirolskem. Ti medvedi so pretežno migratorni samci (dispergenti) iz dinarske populacije, prepoznani pa so bili tudi samci iz Trentina v Italiji. Med letoma 1989 in 1993 so v Severne Apeniške Alpe v osrednji Avstriji, kjer se je leta 1972 naselil medvedji samec, ponovno naselili tri medvede (2 samca in 1 samico). Od leta 1991 do leta 2006 se je na tem območju skotilo najmanj 31 mladičev. Vendar pa je genetski monitoring, ki se je začel leta 2000 pokazal, da populacija nikoli ni dosegla več kot 12 osebkov (1999), in da je večina skotenih mladičev izginila že kot enoletni ali dveletni medvedi (Kruckenhauser et al., 2008). Do leta 2011 je izginil še zadnji potomec ponovno naseljenih medvedov in populacija zdaj formalno šteje za izumrlo. Najverjetnejša razlaga za izumrtje te majhne populacije je nezakonito ubijanje oziroma nezakoniti lov. Po letu 2006 reprodukcije rjavega medveda v Avstriji niso več zaznali.

Volkovi so bili iztrebljeni ob koncu 19. stoletja, toda posamezni primerki, predvsem po letu 1996 prihajajo v državo iz Slovenije, Slovaške in Italije. Ponovna spontana vrnitev volka se ocenjuje kot mogoča (Kaczensky, 1996). Volk je danes v Avstriji opredeljen kot divjad, a celo leto zavarovana vrsta. Volka v lovski zakonodaji obravnavajo deželni lovski zakoni v sedmih avstrijskih deželah, v eni je nezavarovan, v eni pa ga obravnava zakon o varstvu narave.

Italija:

Rjavi medved je v Italiji strogo zavarovana vrsta, tako po zakonih s področja varstva narave kot s področja lovstva. Upravljanje rjavega medveda je v celoti decentralizirano na regionalni in lokalni ravni (provinca, regije).

Medvedi živijo v Italiji v dveh populacijah; v avtohtoni populaciji v osrednjih Apeninih ter v iz Dinaridov ponovno naseljeni Alpski populaciji v Trentinu. Skupni prostor, ki ga zasedajo samice predvsem v zahodnem delu pokrajine Trentino meri 1.303 km². Velikost tega območja je od leta 2012 bolj ali manj stabilna. Prav tako je podoben obseg okoliškega območja, kamor medvedi dispergirajo. Poleg tega obstaja še tretje jedro v vzhodnih italijanskih Alpah, ki je izvorno del dinarsko-pindske populacije rjavega medveda, ki se širi iz Slovenije in deloma iz dispergirajočih medvedov iz Trentina. Tu se medvedi pojavljajo v severovzhodnem delu Furlanije – Julijske krajine, kjer je po podatkih genetskega monitoringa (2015) stalno prisotnih pet samcev. Minimalno število medvedov, ki živijo na območju Trentina je ocenjeno na 60 osebkov s stabilnim populacijskim trendom v letih po 2015.

Leta 2010 je skupina strokovnjakov Ministrstva za okolje in prostor in Regionalnih vlad pripravila predlog načrt upravljanja (Management plan) brez vključevanja javnosti ali deležnikov, ki pa nima dejanske pravne ali jurisdikcijske vrednosti, a je kljub temu pogosto upoštevan s strani lokalnih upravljalcev. Upravljanje trentinske »Alpske« populacije medvedov je v pristojnosti Oddelka za gozdarstvo, živalstvo in rastlinstvo Avtonomne province Trento. V aktivno upravljanje se intenzivno vključuje številne deležnike. Upravljavski cilj za to populacijo je ohranjati okoli 50 medvedov in jo povezati z veliko dinarsko-pindsko populacijo.

Volk je bil splošno razširjen do druge polovice 19. stoletja, ko je začel izginjati najprej v Alpah (zadnji volk ustreljen 1920), Siciliji (1940) in severnih nižinah (Boitani in Ciucci, 1993). Okoli leta 1970 je bila številčnost ocenjena na okoli 100 osebkov in izolirana v osrednjem delu Apeninov. Volkove so do sedemdesetih let močno preganjali, tako da je njihova številčnost močno upadla,

takrat (1976) pa je Ministrstvo za kmetijstvo z zakonom prepovedalo lov nanje (Kaczensky, 1996). To velja še danes. V zadnjih tridesetih letih se je ta populacija precej povečala, dosegla Alpe ter se razširila v Francijo in Švico. Trenutna populacija, ki jo ocenjujejo na okrog 600 živali, je razporejena vzdolž celotnih Apeninov in v zahodnem delu Alp (Mech in Boitani, 2003; Linnell in sod., 2008). Volkovi danes tako živijo (navedeno od severa proti jugu) v deželah Piemont, Ligurija, Lombardija, Emilija - Romanja, Toskana, Umbrija, Marke, Abruci, Lacij, Molise, Kampanja, Bazilikata in naprej proti Kalabriji. Največ volkov je v deželi Abruci v osrednjem delu Italije (Fourli, 1999). V severovzhodnem delu Italije se volkovi pojavljajo le občasno (Lapini in sod., 2010), za zdaj pa še ni podatkov o prisotnosti teritorialnih tropov in reprodukciji.

Nemčija:

Nemški zvezni Zakon o ohranjanju narave v skladu s Habitatno direktivo zaščito strogo varovanih vrst ureja v 44. členu, izjeme v skladu s habitatno direktivo pa predvideva v 45. členu.

Organi, pristojni za ohranjanje narave in ohranjanje krajine ter v primeru prenosa iz tujine Zvezna agencija za varstvo narave lahko dovolijo nadaljnje izjeme od prepovedi iz 44. člena v posameznem primeru.

- za preprečevanje znatne gospodarske, gozdarske, ribiške, vodne ali druge pomembne gospodarske škode,
- za varstvo naravno prisotne flore in favne,
- za namene raziskav, poučevanja, izobraževanja ali ponovne naselitve ali ukrepov vzreje ali umetnega razmnoževanja, ki služijo tem namenom,
- v interesu zdravja ljudi, javne varnosti, vključno z obrambo in zaščito civilnega prebivalstva ali pomembnimi koristnimi učinki na okolje ali
- zaradi drugih pomembnih razlogov prevladujočega javnega interesa, vključno s socialnimi ali gospodarskimi.

Izjema se lahko odobri le, če ni razumnih alternativ in se stanje ohranjenosti populacij vrste ne poslabša, razen če člen 16 (1) Direktive 92/43 / EGS vsebuje dodatne zahteve. Člen 16 (3) Direktive 92/43 / EGS in člen 9 (2) Direktive 2009/147 / ES se upoštevata. Deželne vlade lahko prav tako dovolijo izjeme na splošno z odlokom. Pooblastilo v skladu s 4. stavkom lahko prenese na druge deželne oblasti.

Po podatkih nemškega ministrstva za okolje je trenutno v Nemčiji okoli 400 volkov, nemška lovška zveza pa navaja več kot dvakrat višjo številko, da jih je več kot 1.000. Potem ko 150 let ni bilo volkov v Nemčiji, so leta 2000 tja prišli iz Poljske. V Nemčiji napadov volkov na človeka ne zaznavajo, so se pa začeli stopnjevati napadi te zveri na drobnico, posebej ovce, kar močno jezi tamkajšnje kmete. Na podlagi javnih protestov in pobud političnih strank se je nemška vlada odločila za začetek postopka spreminjanja zakona v tej smeri, da bi bilo volkove zdaj mogoče odstreliti, če povzročijo "znatno škodo", saj so nemška sodišča doslej priznavala samo resno škodo kot škodo, ki eksistenčno ogroža kmete. V smislu odškodnin in sofinanciranja zaščite nameravajo izenačiti tudi status ljubiteljskih kmetov in poklicnih kmetov.

Srbija

Srbski Zakon o zaščiti narave v 36. členu ureja status strogo zaščitenih in zaščitenih divjih vrst ter način njihove razglasitve. Na podlagi ocene ogroženosti določenih prosto živečih vrst in obveznosti iz potrjenih mednarodnih sporazumov ter na podlagi nacionalnih in mednarodnih rdečih in / ali rdečih knjig in / ali druge strokovne dokumentacije, minister v soglasju z ministrom, pristojnim za kmetijstvo, gozdarstvo in vodno gospodarstvo na predlog Inštituta in / ali drugih pooblaščenih znanstvenih ali strokovnih organizacij razglašča divje vrste strogo varovanih prosto živečih vrst ali zaščitenih prosto živečih vrst. Za zaščitene vrste skrbijo inštitut ter lastniki teh vrst, upravljanje zavarovanih območij, javna gozdnogospodarska podjetja, uporabniki lovišč in ribolovnih območij, ki so dolžni načrtovati in izvajati ukrepe in dejavnosti za spremljanje in upravljanje strogo varovanih populacij in zaščitenih prosto živečih vrst v okviru programskih in upravljaljskih načrtov, v skladu s temi in posebnimi zakoni. V aktu o zaščiti so določeni zaščitni

ukrepi za strogo varovane in zaščitene divje vrste rastlin, živali in glive ter ukrepe za varovanje njihovih habitatov. Akt o zaščiti se objavi v Uradnem listu Republike Srbije.

74. člen zakona prepoveduje odvzem strogo zaščitene vrste, vendar kljub temu dovoljuje nekatere izjeme. Ne glede 74 člen lahko v primeru, da ni druge zadovoljive rešitve in da izjema ni škodljiva za preživetje populacij strogo zaščitene prosto živečih vrst v ugodnem stanju ohranjenosti v njihovem naravnem območju razširjenosti ali kjer ni druge zadovoljive rešitve za divje vrste ptic, Ministrstvo lahko dovoli ukrepe za:

- 1) raziskave in izobraževanje, ponovna naselitev (ponovna naselitev), ponovna naselitev, ponovna naselitev in razmnoževanje v razmerah in situ in ex-situ;
- 2) preprečevanje resne škode na posevkih, govedu, gozdovih, ribnikih, vodi in drugih oblikah lastnine;
- 3) varovanje javnega zdravja in javne varnosti, v primeru ptic in varnosti v zračnem prometu ali drugih razlogov prevladujočega javnega interesa, vključno s socialnimi ali gospodarskimi razlogi, ter koristne posledice, ki so za okolje pomembne;
- 4) varstvo divjih rastlinskih in živalskih vrst ter ohranjanje naravnih habitatov;
- 5) dovolj, da se v strogo nadzorovanih pogojih in v omejenem obsegu določeni posamezniki odvzamejo ali zadržijo v omejenih količinah.

Dovoljenje izda ministrstvo po predhodno pridobljenem mnenju pristojne strokovne institucije.

Dovoljenje iz drugega odstavka tega člena se izda z odločbo.

Evidence o izdanih dovoljenjih iz drugega odstavka tega člena vodi ministrstvo.

Pritožba zoper dovoljenje ni dovoljena, lahko pa se sproži upravni spor.

Predlog zakona ni predmet usklajevanja s pravnim redom EU.

Predlog zakona ni predmet usklajevanja s pravnim redom EU, je pa skladen z zahtevami Habitatne direktive, ki je sicer že prenesena v slovenski pravni red z Uredbo o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah, in sicer Habitatna direktiva v 16. členu predvideva naslednje izjeme glede odvzema strogo zavarovanih živalskih vrst:

- (a) zaradi varstva prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst in ohranjanja naravnih habitatov;
- (b) da preprečijo resno škodo, zlasti na posevkih, živini, gozdovih, ribištvu in vodi ter drugih vrstah premoženja;
- (c) zaradi interesov zdravja ljudi in javne varnosti ali zaradi drugih razlogov prevladujočega javnega interesa, ki je lahko tudi socialne ali gospodarske narave, in zaradi koristnih posledic bistvenega pomena za okolje;
- (d) zaradi raziskovanja in izobraževanj, zaradi doseljavanja in ponovnega naseljevanja teh vrst ter za to potrebne vzrejo, vključno z umetnim razmnoževanjem rastlin;
- (e) da pod strogo nadzorovanimi pogoji dovolijo selektiven in omejen odvzem ali zadrževanje nekaterih osebkov vrst, navedenih v Prilogi IV, v omejenem številu, ki ga določijo pristojni nacionalni organi.

Predmetni zakon se namreč sprejema na podlagi točk (b), (c) in (e) Habitatne direktive, kar je navedeno v 1. členu zakona, utemeljitve za uporabo teh izjem pa so podrobneje obrazložene v poglavju o presoji posledic za okolje.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

S predlogom zakona se zmanjšujejo administrativna bremena na tem področju, saj bo kot posledica izvajanja zakona treba izdati manj odločb za odstrele in s tem povezanih postopkov na ZGS in ARSO.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

S predlogom zakona se zmanjšujejo administrativna bremena na tem področju, saj bo kot posledica izvajanja zakona državljanom prihranjeno vlaganje zahtev za začetek upravnega postopka za odvzem posamezne zadevne zavarovane živali iz narave.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Za poseganje v populacijo zavarovane vrste iz 7.a člena Uredbe z ukrepom selektivnega odvzema morajo biti izpolnjeni naslednji pogoji, ki jih izpolnjuje tudi ta zakon:

1. da je odvzem selektiven, številčno omejen in da se izvede pod strogo nadzorovanimi pogoji, kot to določa sedma alineja prvega odstavka 7. člena Uredbe;

Selektivnost odvzema:

Odstrel sodi med selektivne oblike odvzema v primerjavi z drugimi metodami, kot so zastrupitev ali uporaba pasti, saj je tarčno usmerjen na določeno živalsko vrsto. Poleg tega je pri medvedu možno usmerjati odstrel na mlajše osebkke (načrtovanje po težnostni strukturi skladno s Strategijo rjavega medveda), kakor se tudi izogibati usmrčitvam samic, ki vodijo mladiče. Predlagana višina odvzema volkov predstavlja praviloma 1 odvzet osebek na posamezen trop volkov. Selektivnost odvzema glede na starost volkov je načrtovana s pomočjo dodatne omejitve, in sicer s popolno prekinitvijo odstrela volkov v primeru, da število odvzetih odraslih volkov (tj. osebkov, starejših od 2 let) doseže 45 % celotno načrtovanega odvzema oz. 5 živali starih 2+ let.

Omejitev odvzema:

Zakon opredeljuje najprej obseg predvidenega odvzema (torej vse oblike smrtnosti in ne samo odstrel), ki je določen na podlagi spremljanja stanja tako, da nima negativnega vpliva na ugodno stanje ohranjenosti populacije posamezne vrste.

Znotraj predlaganega odvzema je z zakonom podrobno določena prostorska omejitev, ki zagotavlja, da na posameznem območju razširjenosti medveda in volka v Sloveniji ne bi prišlo do prekomernega odvzema. V okviru načrtovanega odvzema je kvota razdeljena po lovsko upravljaljskih območjih (v nadaljnjem besedilu: LUO), v katerih se načrtuje odstrel živali lovnih vrst (divjadi) kakor tudi zavarovanih vrst. Z zakonom so določene tudi časovne omejitve, ki prepovedujejo odstrel v obdobju, ki je najbolj kritično za razmnoževanje (parjenje in poganje ter vzgoja mladičev) posamezne vrste.

Odstrel pod strogo nadzorovanimi pogoji:

Vsak odstrel (obseg in pogoji) velikih zveri je torej natančno določen s predpisi s področja ohranjanja narave. Odstrel lahko izvajajo upravljavci lovišč, lovišč s posebnim namenom in intervencijska skupina pri Zavodu za gozdove Slovenije in na način, ki ga določajo predpisi, ki urejajo divjad in lovstvo. V Sloveniji je nadzor nad odstrelom natančno urejen in je preverljiv z materialnimi dokazi. Uplenitelj oziroma upravljavec lovišča, v katerem je odstrel izvršen, mora to nemudoma javiti pristojni območni enoti Zavoda za gozdove Slovenije (v nadaljnjem besedilu: ZGS), ki je javni zavod z javnimi pooblastili. Ta poskrbi, da se odstrel zabeleži v uradni register odvzema velikih zveri v Sloveniji in v primeru izpolnjene kvote v dotičnem LUO takoj obvesti ostale upravljavce lovišč in s tem prepreči prekoračitev kvote. V primeru odvzema (odstrel ali izguba) pristojni vodja odseka za gozdne živali in lovstvo na ZGS opravi strokovne meritve mrtvega osebkka, odvzame genetske vzorce in zob za določitev starosti živali ter ugotovi okoliščine odvzema. V primeru suma na bolezen ali na nezakonit lov se truplo pošlje na pregled na Veterinarsko fakulteto UL, kjer potrdijo/ugotovijo vzrok smrti in njegovo zdravstveno stanje. V primeru, da gre za nepravilnosti pri izvedenem odstrelu, ZGS obvesti pristojne inšpekcijske službe.

2. da »ni druge zadovoljive možnosti«;

Ker je namen predmetnega zakona čimprejšnji začetek uravnavanja populacije, zlasti zaradi

nastale pereče situacije in težav državljanov, predvsem kmetov, ki jim zveri vsakodnevno povzročajo škodo, je treba v prvi vrsti izpostaviti dejstvo, da za uravnavanje populacije s tako veliko gostoto, kot jo imamo v Sloveniji, tega cilja ni mogoče doseči na podlagi drugih ukrepov.

Povzročanje škode po medvedu in volku je tudi objektivno izkazano, in sicer je iz podatkov razvidno prav posebej za leto 2019, da se škodni primeri kljub številnim ukrepom za zaščito premoženja povečujejo. Po podatkih Zavoda za gozdove Slovenije se je v primerjavi z lanskim letom (isto časovno obdobje – januar do maj) število škodnih primerov povečalo, in sicer pri rjavem medvedu iz 30 na 61, pri volku pa iz 62 na 111. Posebej zaskrbljujoči pa so tisti primeri, kjer se na istem območju škode pojavljajo v kratkih časovnih razmikih in na istih lokacijah, kljub osebnemu varovanju rejnih živali s strani rejcev.

Upravljanje z velikimi zvermi je zaradi biološke zahtevnosti in družbene pomembnosti zelo kompleksno, zato vključuje različne sklope ukrepov, kot so na primer: preventivni ukrepi za preprečevanje škod, odškodninski sistem, uravnavanje krmljenja, intervencijska skupina, ozaveščanje... Bistven premik je na področju preventivnih ukrepov za preprečevanje škode na premoženju. Iz projektnih sredstev in s sofinanciranjem Ministrstva za okolje in prostor so bile dane možnosti za izvedbo dodatnih načinov zaščite. Poleg tega so v okviru Programa razvoja podeželja (PRP) za obdobje 2014 – 2020 med ukrepe kmetijsko okoljsko podnebnih plačil (KOPOP) uvrščeni tudi trije ukrepi, namenjeni spodbujanju varovanja pašnih živali pred napadi velikih zveri. Omenjeni ukrepi so: varovanje črede z visokimi premičnimi varovalnimi elektromrežami, varovanje črede s pastirskimi psi in varovanje črede ob prisotnosti pastirja na območjih pojavljanja volka in medveda. Prek naštetih ukrepov je možno pridobiti finančna sredstva za dodatno delo, ki ga imajo rejci zaradi varovanja pašnih živali pred napadi velikih zveri, ne pa tudi za sam nakup varovalnih sredstev (npr. elektromrež). Problem navajanja medvedov na bližino človekovih bivališč in s tem povečana možnost neposrednih konfliktov je nagovorjen v okviru LIFE projekta »Celovito upravljanje in varstvo rjavega medveda Severnih Dinaridih in Alpah« (Life DinAlp Bear), kjer je eden od bistvenih ciljev iskanje rešitev za blaženje konfliktov med ljudmi in medvedi ter spodbujanje sobivanja z medvedi. Med dejavnostmi so na primer: rešitve za preprečevanje dostopa medvedov do hrane antropogenega izvora (izdelava in postavitve medvedovarnih zabojnikov za smeti in kompostnikov), vzpostavljanje dodatne zaščite za rejce in čebelarje, uvajanje varovanja s pastirskimi psi, zmanjševanje smrtnosti medvedov v prometu (postavitve elektroograj ob avtocestah, postavitve odvrčalnih in opozorilnih sistemov na mestih najpogostejših prehajanj medvedov čez prometnice), ozaveščanje širše javnosti, predvsem pa ključnih interesnih skupin (rejci pašnih živali, čebelarji, lovci). Pomembno je tudi delo Skupine za hitro ukrepanje v primeru ogrožanja življenja ljudi in premoženja po velikih zvereh – intervencijske skupine. Skupina se v primerih konfliktov z medvedi (in drugima dvema vrstama velikih zveri) odziva na intervencijsko številko 112 ali 113 – Operativno komunikacijskega centra in Policije, pogosto pa tudi na podlagi neposrednih klicev občanov ali pristojnih državnih organov. Intervencijska skupina pri svojem delu v okviru zakonskih in strokovnih pooblastil uporablja kot metode neposrednega reševanja težav z medvedi odlov živih živali, plašenje s tehničnimi sredstvi in gumijastimi izstrelki ter usmrnitev živali s strelnim orožjem. Skupina prizadetim, skladno z možnostmi, lahko nudi tudi kemične repelente in tehnično zaščito za odvrčanje medvedov ter opravlja številne razgovore z občani ter jih pomirja že s prihodi na kraj dogodka. Večino situacij je reševala s pogovori z občani in pristojnimi službami, v nekaj primerih je tudi posredovala pri izjemnem odstrelu. Prav tako mora ostati prioriteta tudi izvajanje drugih ukrepov za zmanjševanje konfliktov med ljudmi in volkovi ter izvajanje Strategije ohranjanja volka in Akcijskega načrta upravljanja z volkom. Primere dobrih praks za zmanjševanje konfliktov je vpeljal predvsem projekt SloWolf. Tudi zaradi uspešnosti projekta se izvajanje sofinanciranja zaščitnih sredstev pred napadi volkov na domače živali nadaljuje. Iz družbenega vidika pa je pomembno omeniti, da odzivi v medijih, opozorila županov iz nekaterih občin in različne peticije zlasti lastnikov kmetijskih in gozdnih zemljišč kažejo, da je meja družbene sprejemljivosti za rjavega medveda in volka presežena in v kulturni krajini ni mogoče dopustiti naravnega uravnavanja populacije. To potrjuje tudi anketa javnega mnenja, ki so jo v okviru projekta DinalpBear izvedli v Sloveniji leta 2015 in

2019.

V nadaljevanju je predstavljen povzetek preliminarnih rezultatov anket na temo Odnos javnosti do rjavega medveda in upravljanja z njim v Sloveniji

Avtorica ankete: Aleksandra Majić Skrbinšek, Univerza v Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za biologijo, Jamnikarjeva ulica 101, Ljubljana

Raziskava je izvedena v okviru mednarodnega LIFE+ Narava Projekta »Celovito upravljanje in varstvo rjavega medveda v severnih Dinaridih in Alpah« (akronim: LIFE DINALP BEAR, referenca: LIFE13 NAT/SI/000550). Več o projektu na projektnih spletnih straneh: www.dinalpbear.eu.

Pri ohranjanju velikih zveri v kulturni krajini Evrope je delo z javnostjo in drugimi deležniki izjemno pomembno in hkrati zelo zahtevno. Negativno stališče javnosti do velikih zveri lahko ogrozi njihovo uspešno dolgoročno ohranjanje. Na območju Evrope je bilo izvedenih veliko raziskav in projektov, katerih cilj je bil ozaveščanje javnosti ter preprečevanje konfliktov z velikimi zvermi, vendar pa je le malo teh študij po koncu projekta ocenilo uspešnost izvedenih aktivnosti.

V ta namen je bila v zadnjem letu projekta (2019) ponovljena kvantitativna študija, ki je bila izvedena na začetku projekta v letu 2015. S primerjavo podatkov obeh raziskav preverjamo, ali se je tekom projekta spremenil odnos javnosti do medveda in do upravljanja z njim v Sloveniji in kakšne so bile te spremembe. Dokončni izsledki raziskave bodo julija 2019 objavljeni v obliki javno dostopnega poročila.

Podatki o vzorcu

Vzorec smo pridobili iz centralnega registra prebivalstva Slovenije.

1. Ciljna populacija:

Naključno izbrani odrasli (starejši od 17 let) prebivalci območij, na katerih je medved prisoten (naselja do 10 000 prebivalcev), v projektnem območju v Sloveniji. Večja urbana središča niso bila vključena v vzorčenje. Cilj je bil pridobiti vzorec, ki bo čim bolj reprezentativno opisal prebivalce območij, na katerem je medved prisoten.

2. Velikost vzorca in načrt vzorčenja:

Projektno območje v Sloveniji smo razdelili na dva dela – t. i. »osrednje območje« (Dinaridi), kjer so medvedi stalno prisotni in t. i. »območje širjenja« (Alpe), kjer so medvedi zaenkrat prisotni občasno oziroma ni stalne reprodukcije. Vsako območje smo vzorčili neodvisno (stratificiran vzorec).

Odzivnost je bila v povprečju nekaj čez 30 % in jo ocenjujemo kot zelo dobro.

Tabela 1: Število analiziranih anket, delež v celotnem vzorcu in odzivnost glede na poslane ankete

	N	%	Odzivnost
2015 Dinaridi	671	27.4	33.6%
2019 Dinaridi	667	27.2	33.4%
2015 Alpe	539	22.0	27.0%
2019 Alpe	573	23.4	28.7%
Skupaj	2450	100.0	30.6%

Družbena nosilna kapaciteta

Družbena nosilna kapaciteta predstavlja sprejemljivo populacijsko gostoto oziroma številčnost neke vrste na določenem območju oziroma pri določenem delu družbe. Za razliko od biološke nosilne kapacitete, ki jo oblikujejo naravne danosti okolja, družbeno nosilno kapaciteto oblikujejo predvsem dojemanja in prepričanja uporabnikov okolja. Gre torej za subjektivno oceno, ki se je v preteklosti izkazala za pomembno pri oblikovanju strategij za reševanje konfliktov med ljudmi in prostoživečimi živalskimi vrstami.

Za razumevanje družbene nosilne kapacitete potrebujemo podatke o dojetanju številčnosti vrste (mnenja o tem, da imamo medvedov preveč, premalo ali zadosti), ter o dojetanju težav, ki jih uporabniki prostora imajo zaradi te vrste (mnenja o tem, ali so škode po medvedu znosne in ustrezno upravljanje ali ne; mnenja o tem, ali prisotnost medveda ogroža varnost ljudi ali ne). Ključno pri tem je dojetanje – z družbenega vidika je manj pomembno, koliko je dejansko medvedov v naravi oziroma koliko objektivno povzročijo škode, kot subjektivno dojetanje številčnosti in (ne)sprejemljivosti težav pri ljudeh, ki na območju medveda živijo.

Številčnost rjavega medveda

Rezultati anketne raziskave kažejo, da se prebivalci območja medveda večinoma ne strinjajo s povečanjem števila medvedov v Sloveniji, kar je zlasti izraženo na osrednjem območju prisotnosti medveda (Dinaridi), ki sovpadajo z območji, na katerih se v predmetnem zakonu predlaga interventni odvzem.

Mnenja o tem, ali imamo v Sloveniji preveč medvedov, so deljena, a v primerjavi z 2015 se kaže, da se s to izjavo strinja izrazito večji delež ljudi.

Velika večina vseh anketirancev smatra, da je odstrel potreben za uravnavanje velikosti populacije medveda v Sloveniji.

Vprašanje:		Menim, da je v Sloveniji preveč medvedov.					
		Odgovori					Skupaj
		Se nikakor ne strinjam	Se ne strinjam	Nimam mnenja / ne vem	Se strinjam	Se popolnoma strinjam	
2015 Dinaridi	N	72	135	202	157	98	664
	%	10.8%	20.3%	30.4%	23.6%	14.8%	100.0%
2019 Dinaridi	N	80	129	173	142	136	660
	%	12.1%	19.5%	26.2%	21.5%	20.6%	100.0%
201 Alpe	N	82	156	163	86	42	529
	%	15.5%	29.5%	30.8%	16.3%	7.9%	100.0%
2019 Alpe	N	70	133	149	116	87	555
	%	12.6%	24.0%	26.8%	20.9%	15.7%	100.0%

Vprašanje:		Strinjam se s povečanjem števila medvedov v Sloveniji.					
		Odgovori					Skupaj
		Se nikakor ne strinjam	Se ne strinjam	Nimam mnenja / ne vem	Se strinjam	Se popolnoma strinjam	
2015 Dinaridi	N	161	223	187	75	25	671
	%	24.0%	33.2%	27.9%	11.2%	3.7%	100.0%
2019 Dinaridi	N	179	195	159	96	32	661
	%	27.1%	29.5%	24.1%	14.5%	4.8%	100.0%
2015 Alpe	N	84	134	177	92	47	534
	%	15.7%	25.1%	33.1%	17.2%	8.8%	100.0%
2019 Alpe	N	115	179	147	82	37	560
	%	20.5%	32.0%	26.3%	14.6%	6.6%	100.0%

Vprašanje:		Odstrel medvedov je v Sloveniji potreben za uravnavanje velikosti populacije.					
		Odgovori					Skupaj
		Se nikakor ne strinjam	Se ne strinjam	Nimam mnenja / ne vem	Se strinjam	Se popolnoma strinjam	
2015 Dinaridi	N	40	61	108	299	161	669
	%	6.0%	9.1%	16.1%	44.7%	24.1%	100.0%
2019 Dinaridi	N	43	65	105	272	180	665
	%	6.5%	9.8%	15.8%	40.9%	27.1%	100.0%
2015 Alpe	N	50	72	109	221	83	535

	%	9.3%	13.5%	20.4%	41.3%	15.5%	100.0%
2019 Alpe	N	32	56	104	237	126	555
	%	5.8%	10.1%	18.7%	42.7%	22.7%	100.0%

Konfliktnost rjavega medveda

V primerjavi z rezultati iz leta 2015 opazimo, da se večji delež anketirancev strinja, da medvedi povzročajo nesprejemljivo škodo v kmetijstvu, vendar to še vedno ni prevladujoče mnenje.

Strah pred medvedom ostaja pomemben dejavnik, ki sooblikuje odnos družbe do te vrste. Rezultati odgovorov na vprašanje »Strah me je iti v gozd na območju medveda« se ne razlikujejo od tistih, zbranih leta 2015.

Vprašanje:		Medvedi povzročajo nesprejemljivo škodo v kmetijstvu.					
		Odgovori					Skupaj
		Se nikakor ne strinjam	Se ne strinjam	Nimam mnenja / ne vem	Se strinjam	Se popolnoma strinjam	
2015 Dinaridi	N	52	227	174	152	60	665
	%	7.8%	34.1%	26.2%	22.9%	9.0%	100.0%
2019 Dinaridi	N	55	185	180	149	87	656
	%	8.4%	28.2%	27.4%	22.7%	13.3%	100.0%
2015 Alpe	N	65	155	144	118	44	526
	%	12.4%	29.5%	27.4%	22.4%	8.4%	100.0%
2019 Alpe	N	48	162	142	128	76	556
	%	8.6%	29.1%	25.5%	23.0%	13.7%	100.0%

Vprašanje:		Strah me je iti v gozd na območju medveda.					
		Odgovori					Skupaj
		Se nikakor ne strinjam	Se ne strinjam	Nimam mnenja / ne vem	Se strinjam	Se popolnoma strinjam	
2015 Dinaridi	N	66	202	60	236	102	666
	%	9.9%	30.3%	9.0%	35.4%	15.3%	100.0%
2019 Dinaridi	N	73	195	53	232	110	663
	%	11.0%	29.4%	8.0%	35.0%	16.6%	100.0%
2015 Alpe	N	56	141	88	180	68	533
	%	10.5%	26.5%	16.5%	33.8%	12.8%	100.0%
2019 Alpe	N	52	142	85	204	76	559
	%	9.3%	25.4%	15.2%	36.5%	13.6%	100.0%

Če se populacija zaradi ugodnih naravnih razmer številčno veča in širi ter dosega zgornjo mejo družbene sprejemljivosti, potem ostaja poleg izvajanja preventivnih ukrepov edina zadovoljiva

možnost aktivno poseganje v populacijo z odstrelom. Območje, primerno za velike zveri, je v Sloveniji poseljeno, poleg tega ta prostor nudi zverem tudi možnost prehranjevanja, zato uravnavanje populacije ni mogoče v celoti prepustiti naravnim zakonitostim. Današnje situacije se ravno tako ne da več reševati le z izjemnimi odstrelom na podlagi odločb, ker se s tem ne da ustrezno vplivati na uravnavanje gostote populacije. Nesporno dejstvo je, da v kolikor se ne bo takoj začelo uravnavati gostote populacij, bosta ti še naprej nenadzorovano rasti in povzročali vse večje škode tudi v naseljih. Ob stalnem kontaktu z ljudmi se velike zveri lahko na ljudi v relativno kratkem času navadijo in ker ljudi ob neizvajanju odstrela ne dojemajo več kot grožnjo, se vse bolj pojavljajo tudi v naseljih in površinah, kjer najlažje pridejo do hrane. Ob takšni situaciji obstaja zelo visoka realna bojazen napada medveda na človeka. Zato ni druge zadovoljive možnosti za rešitev nastale situacije, kot je takojšnje uravnavanje številčnosti populacije obeh zadevnih vrst.

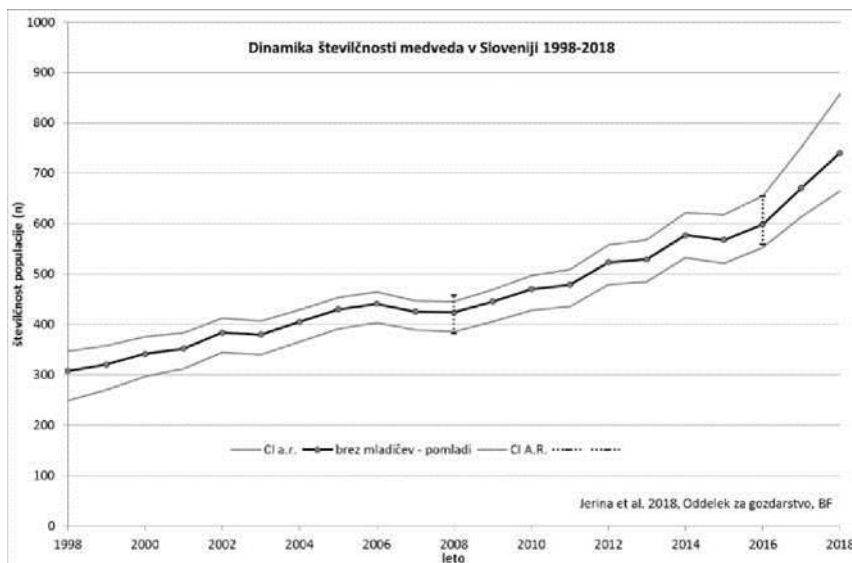
Druge možnosti za zmanjšanje populacije, ki se omenjajo v javnosti, kot so odlov in preselitev, kastracija, kontracepcija in podobno, niso primerne. Tako preselitve ne prispevajo bistveno k zmanjševanju populacije. Intervencijska skupina je večkrat uporabila za medvede v bližini naselij metodo ulova in preselitve. Izkušnje so pokazale, da so se preseljeni medvedi redno vračali, zato ta metoda za reševanje problematike habituiranih medvedov ni učinkovita. Drugi posegi v populacijo, kot so na primer kastracije ali kontracepcije, niso dovoljeni po zakonodaji s področja varstva narave ali področja zaščite živali.

3. da »ravnanja ne škodujejo ohranitvi ugodnega stanja populacije«

To je izključujoči pogoj. Če ravnanja škodujejo ohranitvi ugodnega stanja populacije, potem aktivno poseganje v populacijo ni možno. V skladu s 1. členom Direktive o habitatih se šteje, da je stanje ohranjenosti "ugodno":

- če podatki o populacijski dinamiki te vrste kažejo, da se sama dolgoročno ohranja kot preživetja sposobna sestavina svojih naravnih habitatov.

V decembru 2017 so bili objavljeni rezultati ocene številčnosti populacije rjavega medveda v Sloveniji z metodami molekularne genetike. S 95 odstotnim intervalom zaupanja je štela populacija ob koncu leta 2015 ob upoštevanju odvzema med 545 - 655 živali (najmanjša letna številčnost 599 živali), neupoštevajoč nove kohorte (prirastka) medvedov. Primerjava s podatki genetskega štetja konec leta 2007 (383 – 458 živali; najmanjša letna številčnost 424 živali) kaže 41 % rast populacije, kar pomeni, da je bilo upravljanje iz vidika varstva narave ustrezno. V okviru projekta LIFE DINALP BEAR je bila opravljena rekonstrukcija populacijske dinamike rjavega medveda za obdobje 1998 - 2018. Podatkovno podlago so predstavljali podatki opravljenih genetskih raziskav in smrtnosti medveda. Monitoring ter študije ocene številčnosti in efektivne velikosti populacije rjavega medveda v Sloveniji so pokazali, da je ohranitveno stanje populacije ugodno. To se odraža tako v konstantni rasti številčnosti, kot v prostorskem širjenju populacije v zadnjih 40 letih.

Slika 1: Gibanje številčnosti medveda v Sloveniji v zadnjih 20 letih. Spodnja črta prikazuje rekonstrukcijo poznojesenske številčnosti (minimalna letna številčnost) korigirano z rezultati genetskih štetij v letih 2008 in 2015. Zgornja črta prikazuje številčnost medveda v spomladanskem času, tj. po poleganju mladičev (maksimalna letna številčnost). Polna črna črta ponazarja gibanje številčnosti medveda znotraj posameznih let. V letih 2008 in 2015 je označen rezultat genetskih štetij. (Vir: Jerina in sod., 2018)

Volkovi v Sloveniji so robni del Dinarsko - Balkanske populacije volka, ki je po ocenah IUCN in LCIE v ugodnem stanju ter šteje okoli 5.000 živali. Nosi IUCN oznako LC - »Least Concern«, kar se smatra za najnižjo stopnjo nevarnosti za potencialno izumrtje živalske vrste in ne spada pod oznake, ki tvorijo t. i. »rdeči seznam« ogroženih vrst. Trendi populacije v Sloveniji kažejo, da je populacija po zavarovanju leta 1993 številčno naraščala, porast številčnosti pa je bil zabeležen tudi med leti 2011 in 2017. Podrobnejše raziskave stanja populacije volkov v okviru projekta LIFE+ SloWolf v okviru intenzivnega monitoringa kažejo na porast številčnosti volkov kljub rednemu izvajanju odstrela okoli 10 volkov letno (med leti 2010 in 2012 povečanje števila volkov za 15 %). Smernice EU »Guidelines for Population Level Management Plans for Large Carnivores, Large Carnivore Initiative for Europe« (20. 5. 2008) opredeljujejo obravnavanje vrst na nivoju celotnih populacij in ne zgolj na nivoju posamezne države. Volkovi v Sloveniji predstavljajo, kot že rečeno, robni del Dinarsko - Balkanske populacije, zato moramo pri presoji ugodnega stanja populacije upoštevati dejstvo, da so volkovi v Sloveniji v neposredni povezavi z volkovi na Hrvaškem. Populacija volkov v Sloveniji kot del Dinarsko - Balkanske populacije izpolnjuje vse pogoje, navedene v 1. členu Direktive o habitatih. Rezultati dolgoročnega monitoringa v kombinaciji z najnovejšimi metodami, uporabljenimi tako v okviru projekta SloWolf kot tudi v okviru projektne naloge *Spremljanje varstvenega stanja volkov v sezoni 2015/16* in prav tako v sezoni 2016/17 so pokazali, da populacija slovenskih volkov v zadnjih letih kljub načrtovanemu odvzemu izkazuje pozitiven trend številčnosti. V letu 2017 je bilo tako po metodi izzivanja oglašanja volkov zaznati odzive 12 volčjih legel, kar je največ doslej, odkar v Sloveniji poteka spremljanje volkov po takšni metodi.

- če se naravno območje razširjenosti vrste niti ne zmanjšuje niti se v predvidljivi prihodnosti verjetno ne bo zmanjšalo.

Naravno območje razširjenosti medveda in volka se ne zmanjšuje, niti se v predvidljivi prihodnosti ne bo zmanjšalo. Območje razširjenosti medveda in volka v Sloveniji se ne

zmanjšuje in v primeru odvzema v višini ocenjenega prirastka ni razloga, da bi se to zgodilo v prihodnosti. Naravne razmere za rjavega medveda in volka so v Sloveniji ugodne, ker imata na voljo primeren življenjski prostor, zlasti pa dovolj hrane, bodisi v naravi ali pa v bližini človekovih bivališč.

- če obstaja in bo verjetno še naprej obstajal dovolj velik habitat za dolgoročno ohranitev njenih populacij.

Obstaja dovolj velik habitat za dolgoročno ohranitev populacije medveda in volka. Spremljanje stanja gozdov kaže na trend zaraščanja opuščenih kmetijskih površin v zadnjih desetih letih. Poleg tega se z vsemi gozdovi v Sloveniji gospodari na podlagi enotnega načrtovanja po sonaravnem in mnogonamenskem principu, ki med drugim onemogoča večji posek kot je prirastek in velika gozdna krčenja. Načrti za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo hkrati predstavljajo tudi upravljavske načrte za območja Nature 2000. Oboje je zagotovilo, da se tako površina kot stanje habitata rjavega medveda in volka v Sloveniji v prihodnosti ne bo slabšalo.

Na podlagi vsega zgoraj navedenega izhaja, da predvideni odvzem 200 medvedov (175 odstrel in 25 predvidene izgube) v obdobju do konca septembra 2020 in odvzem 11 volkov ne bo ogrozil ugodnega stanja populacije rjavega medveda in volka v Sloveniji.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

Zakon ne bo imel bistvenih posledic na gospodarstvo;

- zakon ne vpliva na premoženjske pravice;
- sprememba zakona ne vpliva na inovacije in raziskave;
- sprememba zakona nima vpliva na potrošnike in gospodinjstva,
- sprememba zakona pozitivno vpliva na kmetijski sektor, saj se z izvajanjem zakona uravnava številčnost populacije velikih zveri (medveda in volka) in s tem preprečuje nenadzorovano rast populacij, kar se bo odrazilo v manjšem številu konfliktnih situacij (kot so: večja premoženjska škoda, škoda na zdravju in življenju državljanov);
- sprememba zakona nima vpliva na druge države in mednarodne odnose;
- sprememba zakona nima pomembnejšega vpliva na makroekonomsko okolje ter na mala in srednja podjetja.
- Z zmanjšanjem administrativnih bremen se povečuje konkurenčnost podjetij (družinskih kmetij).

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

Predlagani zakon bo pozitivno vplival na socialno področje, zlasti kmetov, saj se z izvajanjem zakona uravnava številčnost populacije velikih zveri (medveda in volka) in s tem preprečuje nenadzorovano rast populacij, kar se bo odrazilo v manjšem številu konfliktnih situacij (kot so: večja premoženjska škoda, škoda na zdravju in življenju državljanov).

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

Predlagani zakon nima vpliva na nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja, razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna ter razvojne dokumente EU in mednarodnih organizacij.

6.6 Presoja posledic za druga področja

/

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

- a) Predstavitev sprejetega zakona:
 - Sprejeti zakon bo predstavljen ciljnim skupinam ter tudi širši javnosti v obliki sporočil za medije, javne in spletne predstavitve.

- b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa:
 - Za spremljanje zakona je pristojno Ministrstvo za okolje in prostor.

Doseganje ciljev se bo spremljalo na podlagi poročil Zavoda za gozdove in lovske inšpekcije. Na podlagi teh poročil bo ministrstvo presoјalo doseganje ciljev in predlagalo morebitne spremembe.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona:

Pri pripravi zakona niso sodelovali zunanji strokovnjaki oziroma pravne osebe.

7. Prikaz sodelovanja javnosti pri pripravi predloga zakona:

Javnost v pripravo predloga zakona zaradi nujnosti obravnave ni bila vključena.

8. Navedba, kateri predstavniki predlagatelja bodo sodelovali pri delu državnega zbora in delovnih teles:

- Simon Zajc, minister za okolje in prostor,
- Marko Maver, državni sekretar,
- mag. Tanja Bolte, generalna direktorica Direktorata za okolje,
- Marija Markeš, vodja Sektorja za ohranjanje narave,
- mag. Sabina Jereb, sekretarka Sektor za ohranjanje narave.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen (vsebina)

(1) Ta zakon v skladu s točkami (b), (c) in (e) prvega odstavka 16. člena Direktive Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L št. 206 z dne 22. 7. 1992, str. 7), zadnjič spremenjene z Direktivo Sveta 2013/17/EU z dne 13. maja 2013 o prilagoditvi nekaterih direktiv na področju okolja zaradi pristopa Republike Hrvaške (UL L št. 158 z dne 10. 6. 2013, str. 193), z namenom zagotavljanja ugodnega stanja vrste, varovanja življenja in zdravja ljudi, preprečitve resne škode na premoženju ter ustrezne ravni sobivanja s človekom določa obseg in pogoje interventnega selektivnega in omejenega odvzema osebkov vrst rjavi medved (*Ursus arctos*) (v nadaljnjem besedilu: medved) in volk (*Canis lupus*) iz narave do 30. septembra 2020.

(2) S tem zakonom se določa tudi način določitve obsega interventnega, selektivnega in omejenega odvzema medveda in volka (v nadaljnjem besedilu: živali) iz narave, podrobnejši način odvzema živali iz narave, spremljanje odvzema in vodenje evidenc odvzetih živali iz narave.

2. člen (izrazi)

V tem zakonu uporabljeni izrazi imajo naslednji pomen:

1. izjemni odstrel je usmritev živali z lovom v skladu s predpisi, ki urejajo divjad in lovstvo, na podlagi dovoljenja pristojnega ministrstva v skladu s predpisi, ki urejajo ohranjanje narave, zaradi zagotavljanja koristi varstva živalskih in rastlinskih vrst in ohranjanja habitatnih tipov, preprečitve resne škode, zlasti na posevkih, živini, gozdovih, ribiških območjih in vodi ter drugem premoženju, ter zagotavljanja zdravja in varnosti ljudi, vključno z zračno varnostjo, ali zaradi drugih nujnih razlogov prevladovanja javne koristi, ki je lahko tudi socialna ali gospodarska, in zaradi koristnih posledic bistvenega pomena za okolje. Poleg upravljavcev lovišč in lovišč s posebnim namenom (v nadaljnjem besedilu: upravljavci lovišč) ga lahko izvajajo tudi člani skupine za hitro ukrepanje v primeru ogrožanja življenja ljudi in premoženja po velikih zvereh v skladu s predpisi, ki urejajo ohranjanje narave;
2. območja življenjskega prostora medveda so osrednje, robno in prehodno območje ter območje izjemne prisotnosti, kot jih opredeljujeta strategija, ki ureja upravljanje z rjavim medvedom (*Ursus arctos*) v Sloveniji, in strategija, ki ureja ohranjanje volka (*Canis lupus*) v Sloveniji;
3. odstrel je usmritev živali, ki ga izvajajo upravljavci lovišč z lovom kot selektivni in omejeni odzem živali iz narave pod strogo nadzorovanimi pogoji in v omejenem številu ter v skladu s predpisi, ki urejajo divjad in lovstvo, ter tem zakonom;
4. odzem živali iz narave vključuje odstrel, izjemni odstrel, ujetje, preselitev, povoz ali vsako drugo izgubo živali ne glede na vzrok, ki je izgubo povzročil. Če se ujeta žival vrne v naravo na območja življenjskega prostora vrste znotraj meja Republike Slovenije, se ujetje živali ne šteje za odzem živali iz narave.

3. člen (omejitev odvzema živali iz narave)

(1) Odzem živali iz narave po tem zakonu lahko presega s tem zakonom predviden obseg le, če je posledica izjemnega odstrela ali izgub, ki presegajo obseg izgub, predviden s tem zakonom.

(2) Pri izdaji odloka na podlagi predpisa, ki ureja zavarovane prosto živeče živalske vrste, se upoštevata realizirani in načrtovani odzem živali iz narave po tem zakonu.

4. člen **(obseg in prostorska razporeditev odvzema iz narave)**

(1) Obseg in prostorska razporeditev odvzema medvedov iz narave sta določena v Prilogi 1, ki je sestavni del tega zakona.

(2) Odstrel medveda iz Priloge 1 tega zakona se razporedi po lovsko upravljavskih območjih (v nadaljnjem besedilu: LUO) tako, da se del odstrela izvede v predelih gostejše naseljenosti prebivalstva, pri čemer se upošteva pogostnost primerov neposrednega ogrožanja ljudi in premoženja od leta 2014 in ob upoštevanju usmeritev iz 8. člena tega zakona.

(3) Obseg in prostorska razporeditev odvzema volkov iz narave sta določena v Prilogi 2, ki je sestavni del tega zakona.

(4) Odstrel volka iz Priloge 2 tega zakona se razporedi po LUO tako, da se upoštevajo pogostnost primerov škodnih dogodkov na rejnih živalih od leta 2014 in usmeritve iz 9. člena tega zakona.

5. člen **(načrtovalsko obdobje odvzema in časovna razporeditev odstrela)**

(1) Načrtovalsko obdobje odvzema živali iz narave je od uveljavitve tega zakona do 30. septembra 2020.

(2) Odstrel se izvaja v naslednjih obdobjih:

- za medvede: od uveljavitve tega zakona do 30. aprila 2020 ter
- za volkove: od uveljavitve tega zakona do 31. januarja 2020 in od 1. do 30. septembra 2020.

6. člen **(posebne okoliščine)**

Če ob odvzemu živali iz narave obstaja sum na nalezljive bolezni, predvsem zoonoze, ali če je žival odvzeta iz narave v nejasnih okoliščinah (npr. najdena poginula žival, sum krivolova, možna kršitev pri odstrelu, silobran), se o tem poleg Zavoda za gozdove Slovenije (v nadaljnjem besedilu: zavod) obvestijo pristojne službe in organi pregona.

7. člen **(struktura odstrela medvedov)**

(1) Na osrednjem območju življenjskega prostora medveda se lahko izvede odstrel v:

- I. težnostni kategoriji do 100 kg bruto telesne mase v višini najmanj 75 % od celotnega odstrela medvedov;
- II. težnostni kategoriji od 100 do vključno 150 kg bruto telesne mase v višini največ 15 % od celotnega odstrela medvedov;
- III. težnostni kategoriji nad 150 kg bruto telesne mase v višini največ 10 % od celotnega odstrela medvedov.

(2) Na robnem območju življenjskega prostora medveda se načrtuje pretežno odstrel medvedov I. težnostne kategorije iz prve alineje prejšnjega odstavka.

(3) Ob posameznem odstrelu medveda je dopustno odstopanje za največ 20 % telesne mase medveda.

(4) Ob odstrelu medveda v posamezni težnostni kategoriji iz prvega odstavka tega člena zavod o tem obvesti upravljavce lovišč.

8. člen **(usmeritve za odstrel medveda)**

(1) Odstrel medvedov se v LUO, ki so v celoti ali delno v osrednjem območju življenjskega prostora medveda, prednostno izvede v pasu 1,5 km okoli naselij, prav tako tudi na lokacijah, kjer pogosteje prihaja do škodnih primerov, ali v njihovi neposredni bližini.

(2) Odstrel medvedov se v osrednjem območju življenjskega prostora medveda izvaja z visoke preže, razen v pasu približno 1,5 km okoli naselij, kjer se medvedi pogosto redno pojavljajo oziroma se tam zadržujejo in odstrel z visoke preže ni mogoč. V teh primerih se lahko odstrel izvede na katerikoli način v skladu s predpisi, ki urejajo divjad in lovstvo, razen s pogonom, pritiskom in brakado.

(3) Odstrel medvedov se v robnem območju življenjskega prostora medveda izvaja prednostno z visoke preže, lahko pa tudi na katerikoli način v skladu s predpisi, ki urejajo divjad in lovstvo, razen s pogonom, pritiskom in brakado.

(4) Odstrel medvedov se v prehodnem območju življenjskega prostora medveda in območju izjemne prisotnosti medveda izvaja na katerikoli način v skladu s predpisi, ki urejajo divjad in lovstvo, razen s pogonom, pritiskom in brakado.

(5) Izjemni odstrel medveda, ki se izvede takrat, ko v posameznem LUO odstrel še ni izpolnjen, se upošteva pri izvedbi odstrela medvedov tega LUO.

(6) V izvedbo odstrela medvedov se šteje tudi odlov živih medvedov za doselitev ali naselitev zunaj meja Republike Slovenije.

(7) Če se pri izjemnem odstrelu odstreljuje medvedka z mladiči, se najprej odstrelijo mladiči in šele nato medvedka, razen v primerih, ko bi bilo ogroženo življenje in zdravje ljudi ali njihovo premoženje.

(8) Smrtnost medveda zaradi usmrtitve ranjene živali zaradi prometne nesreče se klasificira kot izguba. Taki primeri se obravnavajo kot etično načelo iskanja in preprečitve mučenja ranjene živali, za katere ni treba pridobiti dovoljenja ministrstva, pristojnega za ohranjanje narave.

(9) Pri odstrelu medvedov je dovoljena uporaba umetnih virov svetlobe.

9. člen **(usmeritve za odstrel volka)**

(1) Pri ponavljajoči se škodi se odstrel volkov prednostno izvaja na pašnikih ali v njihovi neposredni bližini.

(2) V primeru, ko je očitno, da volkulja vodi mladiče, poležene v istem letu, se odstrel volkulje ne izvaja. Pri odstrelu volkov se prednostno odstrelijo manjše živali v tropu.

(3) Kadar število odvzetih odraslih volkov (osebkov, starih dve leti ali več) doseže 45 % predvidenega odvzema volkov iz Priloge 2 tega zakona, se odstrel ne izvaja več.

(4) Zaradi varovanja strukture tropov volkov na osrednjem območju življenjskega prostora volka se v loviščih s posebnim namenom (Medved, Žitna Gora, Snežnik, Kočevska Reka, Jelen, Ljubljanski vrh) odstrel volkov ne načrtuje. Ne glede na prejšnji stavek je v lovišču s posebnim namenom Jelen dovoljen odzem osebkov v tropu, ki so križanci med volkom in domačim psom.

(5) Smrtnost volka zaradi usmrčitve ranjene živali zaradi prometne nesreče se klasificira kot izguba. Taki primeri se obravnavajo kot etično načelo iskanja in preprečitve mučenja ranjene živali, za katere ni treba pridobiti dovoljenja ministrstva, pristojnega za ohranjanje narave.

(6) Pri odstrelu volkov je dovoljena uporaba umetnih virov svetlobe.

10. člen (izvajalci)

(1) Zavod v sodelovanju z območnimi združenji upravljavcev lovišč in lovišč s posebnim namenom pripravi predlog podrobnejše prostorske razporeditve odstrela živali v LUO po posameznih loviščih iz Priloge 1 in Priloge 2 tega zakona.

(2) Zavod spremlja izvajanje odvzema živali iz narave in skrbi, da odvzem živali iz narave poteka po načrtu iz prejšnjega odstavka.

(3) Upravljavci lovišč morajo zagotavljati, da se odstrel živali izvaja v skladu z določbami tega zakona.

11. člen (odvzem vzorcev tkiv in organov)

(1) Zavod omogoči na podlagi medsebojnega dogovora znanstvenoraziskovalnim organizacijam odvzem ali posredovanje vzorcev tkiv, organov ali drugih telesnih delov živali, odvzetih iz narave, za raziskave.

(2) Zavod odvzame oziroma pridobi vzorce tkiv vsake odvzete živali, na podlagi katerih je mogoča genotipizacija posamezne živali.

12. člen (evidenca odvzema živali iz narave)

Zavod spremlja odvzem živali iz narave v skladu s predpisi, ki urejajo divjad in lovstvo, ter predpisi, ki urejajo ohranjanje narave, in vodi o tem evidenco, ki vsebuje:

1. datum odvzema živali iz narave,
2. kraj odvzema živali iz narave z navedbo območja življenjskega prostora, LUO in lovišča ter pri odvzemu živali iz narave v naselju ali v njegovi neposredni bližini tudi z navedbo geografskega imena naselja,
3. podatke o spolu in telesni masi živali ter oceni njegove starosti,
4. navedbo razloga za odvzem živali iz narave,
5. podatke o odvzemu vzorcev tkiv, organov ali drugih telesnih delov živali, vključno z navedbo organizacije, ki je odvzela vzorce,
6. podatke o dednem materialu živali in
7. druge za varstvo živali pomembne podatke.

13. člen (začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Priloga 1: Predviden odvzem medveda (*Ursus arctos*) iz narave

V načrtovalskem obdobju je predviden odvzem 200 medvedov iz narave, od tega 175 medvedov z odstrelom in 25 zaradi izgub (povoz in druge oblike smrtnosti).

I. Obseg, prostorska razporeditev in težnostna kategorija odstrela medveda

1. Na osrednjem območju življenjskega prostora medveda se odstrelji 150 medvedov v naslednjih LUO:

- v delu **Kočevsko-Belokranjskega LUO** z lovišči Loka pri Črnomlju, Sinji vrh, Črnomelj, Banja Loka-Kostel, Kočevje, Mala gora, Struge na Dolenjskem, Draga, Osilnica, Velike Lašče, Lazina, Velike Poljane, Loški Potok, Ribnica, Dolenja vas, Sodražica, Turjak, Predgrad, Dragatuš, Dobropolje, Suha krajina in Taborska jama ter lovišča s posebnim namenom Medved, Snežnik Kočevska Reka in Žitna gora ter
- v delu **Novomeškega LUO**, ki obsega lovišča Plešivica - Žužemberk (desni breg reke Krke):

Težnostna kategorija	Do 100 kg	Od 100 do 150 kg	Nad 150 kg	Skupaj
Število medvedov	48	11	6	65

- v delu **Notranjskega LUO** z lovišči Begunje, Cerknica, Cajnarje, Grahovo, Rakek, Žilce, Lož-Stari trg, Iga vas, Babno Polje, Gornje jezero, Kozlek, Trnovo, Mokrc, Rakitna, Tabor Zagorje, Prestranek, Javornik-Postojna, Pivka, Borovnica, Nova vas, Ig, Rakovnik-Škofljica in Tomišelj ter lovišča s posebnim namenom Jelen in Ljubljanski vrh:

Težnostna kategorija	Do 100 kg	Od 100 do 150 kg	Nad 150 kg	Skupaj
Število medvedov	55	13	7	75

- v delu **Zahodno visoko kraškega LUO**, severozahodno od avtoceste Ljubljana-Razdrto, ki obsega lovišča Planina, Hrenovice, Bukovje, Črna jama, Idrija, Javornik, Krekovše, Col, Kozje stena, Nanos, Trebuša, Logatec, Hotedršica, Trnovski gozd in Vrhnika - del lovišča južno od železniške proge Ljubljana-Postojna:

Težnostna kategorija	Do 100 kg	Od 100 do 150 kg	Nad 150 kg	Skupaj
Število medvedov	7	2	1	10

2. Na robnem območju življenjskega prostora medveda se odstrelji 20 medvedov v naslednjih LUO:

- v delu Kočevsko-Belokranjskega LUO, ki obsega lovišča Suhor, Metlika, Gradac, Adlešiči, Vinica, Smuk-Semič, Krka in Grosuplje:

Težnostna kategorija	Do 100 kg	Od 100 do 150 kg	Nad 150 kg	Skupaj
Število medvedov	3	2	1	6

- v delu **Novomeškega LUO**, ki obsega lovišča Plešivica-Žužemberk - levi breg reke Krke, Toplice, Padež, Novo mesto, Dobrnič, Brusnice, Orehovica, Šentjernej, Gorjanci, Trebnje - južno od avtoceste Ljubljana-Obrežje, Veliki Gaber - južno od avtoceste Ljubljana-Obrežje, Velika Loka - južno od avtoceste Ljubljana-Obrežje in Mirna peč - južno od avtoceste Ljubljana-Obrežje ter
- v delu Posavskega LUO, ki obsega lovišča Kostanjevica na Krki, Podbočje, Cerklje ob Krki, Čatež ob Savi in Mokrice:

Težnostna kategorija	Do 100 kg	Od 100 do 150 kg	Nad 150 kg	Skupaj
Število medvedov	3	1	1	5

- v delu Zasavskega LUO, ki obsega lovišča Višnja Gora, Ivančna Gorica in Šentvid pri Stični, in sicer vsa južno od avtoceste Ljubljana-Obrežje:

Težnostna kategorija	Do 100 kg	Od 100 do 150 kg	Nad 150 kg	Skupaj
Število medvedov	1	1	0	2

- v delu **Primorskega LUO**, ki obsega lovišča Senožeče, Timav-Vreme, Slavnik-Materija, Žabnik-Obrov, Podgorje, Videž-Kozina, Gaberk-Divača, Vrhe-Vrabče, Raša-Štorje, Bukovca, Brkini, Prem in Gradišče-Košana ter
- v delu **Notranjskega LUO**, ki obsega lovišče Zemon:

Težnostna kategorija	Do 100 kg	Od 100 do 150 kg	Nad 150 kg	Skupaj
Število medvedov	2	2	1	5

- v delu **Zahodno visoko kraškega LUO**, severozahodno od avtoceste Ljubljana-Razdrto, ki obsega lovišča Dole nad Idrijo, Jelenk, Kanal (levi breg Soče), Čaven, Čepovan, Gorica, Grgar, Hubelj, Lijak, Most na Soči, Anhovo (levi breg Soče), Vipava, Vojkovo in Rovte ter

- v delu **Triglavskega LUO**, ki obsega lovišča Otavnik, Planota in Porezen

Težnostna kategorija	Do 100 kg	Od 100 do 150 kg	Nad 150 kg	Skupaj
Število medvedov	1	1	0	2

3. Na območju izjemne prisotnosti medveda se lahko odstrelijo 3 medvedi in na prehodnem območju 2 medveda v naslednjih LUO in težnostnih kategorijah:

- v delu **Zasavskega LUO**, severno od avtoceste Ljubljana-Obrežje, ki obsega lovišča Višnja Gora, Ivančna Gorica, Šentvid pri Stični, Dole pri Litiji, Radeče, Polšnik, Podkum in Dobovec,
- v delu **Novomeškega LUO**, severno od avtoceste Ljubljana-Obrežje, ki obsega lovišča Mokronog, Šentrupert, Trebelno, Tržišče, Šentjanž, Škocjan, Mirna, Otočec, Trebnje (severno od avtoceste Ljubljana-Obrežje) ter
- v delu **Posavskega LUO**, ki obsega lovišča Loka pri Zidanem Mostu, Boštanj, Studenec-Veliki Trn, Bučka:

Težnostna kategorija	Brez omejitve
Število osebkov	3

- v delu **Triglavskega LUO**, ki obsega lovišča Podbrdo, Ljubinj, Tolmin, Smast, Drežnica, Kobarid, Volče, Bovec, Soča, Čezsoča, Log pod Mangartom in lovišči s posebnim namenom Prodi - Razor in LPN Triglav,
- v delu **Gorenjskega LUO**, ki obsega lovišča Stara Fužina, Nomenj Gorjuše, Bohinjska Bistrica, Sorica, Železniki, Sovodenj, Bled (del lovišča, ki sega na plato Jelovice), Jelovica (del lovišča, ki sega na plato Jelovice), Kropa (del lovišča, ki sega na plato Jelovice), Selca (del lovišča, ki sega na plato Jelovice) in Jošt-Kranj (del lovišča, ki sega na plato Jelovice) ter lovišče s posebnim namenom Kozorog Kamnik (revirja Veža in Logarska dolina),
- v delu **Kamniško-Savinjskega LUO**, ki obsega lovišča Solčava, Luče, Ljubno, Gornji grad, Stahovica, Sela pri Kamniku, Motnik-Špitalič, Trojane-Ožbolt in Lukovica ter
- v delu **Zasavskega LUO**, ki obsega lovišča Moravče, Vače, Mlinše, Vače, Kresnice, Laze, Litija, Šmartno pri Litiji, Višnja gora (severno od avtoceste Ljubljana-Obrežje), Ivančna gorica (severno od avtoceste Ljubljana-Obrežje) in Šentvid pri Stični (severno od avtoceste Ljubljana-Obrežje):

Težnostna kategorija	Brez omejitve
Število osebkov	2

Odstrel iz te točke se izvede le v primeru ponavljajočih se škodnih dogodkov ali drugih večjih konfliktov z ljudmi.

II. Dodatni pogoji in usmeritve

- V obdobju do 30. aprila 2020 se lahko izvede odstrel do 175 medvedov, pri čemer se pri razdelitvi odstrela po LUO upoštevajo naslednje usmeritve:
- v Kočevsko-Belokranjskem LUO (osrednji del) in Notranjskem LUO (osrednji del) je treba praviloma že od začetka dodeliti večjo kvoto za odstrel (2 medveda ali več na lovišče) loviščem, na območju katerih v zadnjih letih nastaja večina konfliktnih situacij med medvedi in ljudmi;
 - v Kočevsko-Belokranjskem LUO (osrednji del) in Notranjskem LUO (osrednji del) se del kvote (7 medvedov v Kočevskem in 5 v Notranjskem LUO, v težnostni kategoriji sorazmerno v enakem deležu kot je osnovni razdelilnik) ne razdeli upravljavcem lovišč in lovišč s posebnim namenom, pač pa ostane rezerva za izredne konfliktno dogodke in se aktivira v konkretni konfliktni situaciji;

- od skupne kvote za Novomeško in Posavsko LUO (robno območje) se v jesenskem obdobju (do 31. decembra 2020) dodeli 1 medved do 100 kg loviščem Posavskega LUO. Če se v jesenskem obdobju odstrel v navedenih loviščih tega LUO ne izvede, se v spomladanskem obdobju (od 1. januarja do 30. aprila 2020) tega medveda lahko odstrel v loviščih Posavskega in Novomeškega LUO;
- od skupne kvote za Primorsko LUO (robno območje) se v jesenskem obdobju (do 31. decembra 2019) dodeli 1 medved do 100 kg lovišču Zemon (ki je del Notranjskega LUO). Če se v jesenskem obdobju odstrel v navedenem lovišču ne izvede, se v spomladanskem obdobju (od 1. januarja do 30. aprila 2020) tega medveda lahko odstrel v loviščih Primorskega LUO, ki izpolnjujejo pogoje za odstrel.

Priloga 2: Predviden odvzem volka (*Canis lupus*) iz narave

I. Obseg in prostorska razporeditev odvzema

V življenjskem prostoru volka je predviden odvzem enajstih volkov v naslednjih LUO:

- **3 volkovi: Kočevsko-Belokranjsko LUO in Novomeško LUO skupaj**
 - v Kočevsko-Belokranjskem LUO v vseh loviščih v upravljanju lovskih družin:
Loka pri Črnomlju, Vinica, Sinji vrh, Črnomelj, Adlešiči, Banja Loka-Kostel, Kočevje, Mala gora, Struge na Dolenjskem, Draga, Osilnica, Velike Lašče, Gradac, Suhor, Lazina, Velike Poljane, Loški Potok, Ribnica, Dolenja vas, Sodražica, Turjak, Predgrad, Dragatuš, Smuk-Semič, Metlika, Dobropolje, Grosuplje, Suha krajina, Krka in Taborska jama;
 - v Novomeškem LUO v vseh loviščih v upravljanju lovskih družin:
Mirna Peč, Novo mesto, Otočec, Padež, Šentjernej, Plešivica, Toplice, Orehovica, Brusnice, Gorjanci, Mokronog, Mirna, Trebelno, Veliki Gaber, Dobrnič, Trebnje, Velika Loka, Tržišče, Škocjan, Šentrupert in Šentjanž;
- **3 volkovi: Notranjsko LUO**
 - v vseh loviščih v upravljanju lovskih družin:
Begunje, Cerknica, Cajnarje, Grahovo, Rakek, Žilce, Lož-Stari trg, Iga vas, Babno Polje, Gornje jezero, Kozlek, Zemon, Trnovo, Mokrc, Brezovica, Rakitna, Tabor Zagorje, Prestranek, Javornik-Postojna, Pivka, Borovnica, Nova vas, Ig, Rakovnik-Škofljica in Tomišelj;
- **3 volkovi: Zahodno visoko kraško LUO**
 - v vseh loviščih v upravljanju lovskih družin:
Logatec, Hotedršica, Rovte, Vrhnika, Col, Hubelj, Idrija, Krekovše, Kozje stena, Jelenk, Javornik, Dole nad Idrijo, Gorica, Grgar, Sabotin, Planina, Črna jama, Bukovje, Most na Soči, Trebuša, Čepovan, Kanal, Anhovo, Dobrovo, Trnovski gozd, Vipava, Nanos, Lijak, Čaven, Vojkovo in Hrenovice;
- **2 volkova: Primorsko LUO**
 - v vseh loviščih v upravljanju lovskih družin:
Prem, Bukovca, Brkini, Izola, Trstelj-Kostanjevica, Fajti hrib, Strunjan, Jezero-Komen, Dolce-Komen, Raša-Štorje, Tabor-Sežana, Žabnik-Obrov, Kras-Dutovlje, Vrhe-Vrabče, Videž-Kozina, Slavnik-Materija, Štanjel, Gaberk-Divača, Timav-Vreme, Senožeče, Kojnik-Podgorje, Rižana, Dekani, Istra-Gračišče, Marezige, Koper, Šmarje, Gradišče-Košana, Brje-Erzelj in Tabor-Dornberk.

II. Dodatne usmeritve

Odstrel volkov iz I. točke te priloge se v LUO prednostno opravi tam, kjer je največ primerov škodnih dogodkov, ki jih povzročijo volkovi.

Dva volka, predvidena za odstrel (eden v Kočevsko-Belokranjskem in eden v Notranjskem LUO), lahko upravljavci lovišč odstrelijo šele septembra 2020, če predvideni odvzem v tem obdobju ni izpolnjen.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu

S tem členom se določa vsebina zakona. Določa se obseg in pogoji selektivnega in omejenega odvzema živali (rjavega medveda in volka) iz narave. Prav tako se s tem členom določa pogoje izjemnega odvzema iz narave do 30. 9. 2020, način določitve obsega odvzema, podrobnejši način odvzema, spremljanje odvzema in vodenje evidenc o odvzetih živali iz narave.

K 2. členu:

Ta člen določa vsebino in pomen posameznih izrazov, ki so uporabljeni v zakonu.

K 3. členu:

S tem členom se določajo omejitve pri odvzemu živali iz narave, in sicer se ne sme preseči s tem zakonom določenega števila za odvzem živali iz narave. Predvideni odvzem 200 medvedov (175 odstrel in 25 predvidene izgube) v obdobju od uveljavitve zakona do konca aprila 2020 in odvzem 11 volkov v obdobju od uveljavitve zakona do 31. 1. 2020 ter v obdobju 1. 9. - 30. 9. 2020 namreč ne bo ogrozil ugodnega stanja populacije rjavega medveda in volka v Sloveniji. Ti dve številki sta lahko preseženi le zaradi izjemnega odstrela ali izgub.

V drugem odstavku je predvidena situacija, da bi se v času veljavnosti predmetnega zakona izdal tudi odlok za upravljanje populacije na podlagi Uredbe o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah. V tem primeru je izrecno določeno, da mora odlok nujno upoštevati realiziran in načrtovan odvzem po tem zakonu.

K 4. členu:

S tem členom se določata obseg in prostorska razporeditev odvzema obeh vrst iz narave.

Nadzorovani pogoji izvajanja selektivnega in omejenega odvzema so še posebej pozorno načrtovani. Natančno so načrtovane masne kategorije pri medvedu (kar vpliva na starostno in spolno strukturo odstrela) in določeni dodatni pogoji pri razdelitvi načrtovanega odstrela med LUO. Prednostni odstrel problematičnih in habituiranih medvedov bo prispeval k zmanjševanju konfliktnosti te vrste. Zaradi pojavljanja večjih konfliktov se načrtuje odstrel omejenega števila medvedov tudi v robnem območju življenjskega prostora medveda in na območju izjemne prisotnosti.

Podrobno določena prostorska omejitev odstrela volka zagotavlja, da na posameznem območju prisotnosti volkov v Sloveniji ne bi prišlo do prekomernega odvzema oz. poseganja v populacijo. V okviru načrtovanega odvzema je kvota razdeljena po LUO. Predlagana višina odvzema volkov predstavlja praviloma 1 odvzet osebek na posamezen trop volkov. V predlogu odvzema so navedeni vsi upravljavci lovišč (lovske družine), ki imajo za upravljanje z loviščem podeljeno koncesijo ter lovišča s posebnim namenom s poklicnim kadrom in lahko opravijo tudi odstrel. Ko je predlagan odvzem v posameznem LUO izpolnjen, se odvzem volkov tam takoj ustavi. Selektivnost odvzema glede na starost volkov je načrtovana s pomočjo dodatne omejitve, in sicer s popolno prekinitvijo odstrela volkov v primeru, da število odvzetih odraslih volkov (tj. osebkov, starejših od 2 let) doseže 45 % celotno načrtovanega odvzema oz. 5 živali starih 2+ let. Zato se odstrel praviloma manjše živali v tropu. Tako je zagotovljeno varovanje strukture tropov, saj so manjše živali praviloma tudi mlajše in niso del dominantnega (alfa) para. Z odstrelom teh živali se zmanjša velikost tropa in na dolgi rok število dispergiranih živali, ne

izzove pa se potencialnega razpada tropa.

K 5. členu:

S tem členom se določa načrtovalsko obdobje odvzema medvedov in volkov iz narave. Načrtovani odstrel medveda se izvaja samo v obdobju od uveljavitve do 30. 4. 2020, saj odstrel medvedov ni dovoljen v obdobju, ki je najbolj kritično za razmnoževanje (parjenje in poganje ter vzgoja mladičev) medveda.

Načrtovani odzem volka se z odstrelom izvaja samo v obdobju od uveljavitve zakona do 31. 1. 2020 ter v obdobju od 1. 9. do 30. 9. 2020. S tem je zagotovljena selektivnost odstrela glede na obdobje razmnoževanja volkov znotraj koledarskega leta, saj odstrel volkov ni dovoljen v času, ki je za volkove najpomembnejši z vidika razmnoževanja - parjenje in poganje ter vzgoja mladičev (februar-avgust). To je upoštevano tudi v drugem odstavku 9. člena zakona, ki predvideva, da se odstrel volkulje ne izvaja, kadar je očitno, da vodi mladiče, položene v istem letu.

K 6. členu:

Ta člen določa posebne okoliščine, ki so npr. sum na nalezljive bolezni, zlasti zoonoze in nejasne okoliščine, v katerih je bila žival odvzeta iz narave (npr. sum krivolova, kršitev, silobran ali zgolj najdena poginula žival (medved ali volk)). V teh primerih je treba obvestiti ZGS in druge organe glede na posamezno posebno okoliščino oz. vzrok pogina (npr. v primeru suma na nalezljivo bolezen se obvesti lovsko inšpekcijo in pristojno veterinarsko službo; v primeru kršitve le lovsko inšpekcijo; v primeru krivolova pa lovsko inšpekcijo in policijo).

K 7. členu:

S tem členom se določa strukturo odstrela medvedov glede na posamezna območja življenjskega prostora medveda. Načrtovane masne kategorije pri medvedu vplivajo na starostno in spolno strukturo odstrela v posameznem območju življenjskega prostora medveda.

K 8. členu:

Odstrel medvedov se izvaja prednostno okoli naselij. S tem zmanjšujemo možnost konfliktnih situacij med bolj ali manj habituiranimi medvedi in ljudmi. Enako velja tudi za območja, kjer so škodni primeri zaradi medveda pogostejši. V osrednjem in robnem območju življenjskega prostora medveda se odstrel prvenstveno izvaja iz visoke preže, razen v bližini naselij in kadar tak odstrel ni mogoč. V teh primerih in v prehodnem območju življenjskega prostora medveda se lahko odstrel izvaja na druge načine, ki so dovoljeni v skladu s predpisi o divjadi in lovu, razen s pogonom, pritiskom ali brakado. Pri odstrelu medvedov in volkov se uporablja predpisano lovsko orožje z risano cevjo in naboji iz Priloge 1 Pravilnika o vrstah in moči lovskega orožja, načinu zasledovanja in usmrtitve ranjene živali ter višini škode na divjadi, ki je povzročena s protipravnim lovom (Uradni list RS, št. 50/16). Kadar pride v času izvajanja predvidenega odvzema do izvedbe izjemnega odstrela, se le ta šteje v predvideni odzem. Enako velja tudi v primeru odlova živih medvedov. Če se pri izjemnem odstrelu iz narave odstreljuje medvedka z mladiči, se najprej odstrelijo mladiči in šele nato medvedka, razen v primerih, ko bi bilo ogroženo življenje in zdravje ljudi ali njihovo premoženje. Izgube (dokazljive) rjavega medveda se beležijo, saj gre za naključne dogodke, brez možne časovne napovedi in so številčno neopredeljene, pač pa zgolj ocenjene na 25 živali v načrtovalskem obdobju. Izgube se ne štejejo v kvoto predlaganega odstrela. Smrtnost medveda, ki bi nastala kot posledica dostrelitve po iskanju ranjenega medveda po nastali prometni nesreči, se klasificira kot izguba in se ne šteje v kvoto realiziranega odstrela. Take primere se obravnava kot etično načelo

iskanja in preprečitve mučenja ranjene živali, za katere tudi ni treba pridobiti dovoljenja ARSO za izredni odstrel.

K 9. členu:

Odstrel volkov se v primerih ponavljajočih škod prednostno izvaja na pašnikih ali v njihovi neposredni bližini. V primeru, ko volkulja vodi mladiče, ki so poleženi v istem letu, se odstrel volkulje ne izvaja. Odstreli se praviloma manjše živali v tropu. Tako je zagotovljeno varovanje strukture tropov, saj so manjše živali praviloma tudi mlajše in niso del dominantnega (alfa) para. Z odstrelom teh živali zmanjšamo velikost tropa in na dolgi rok število dispergiranih živali, ne izzovemo pa potencialnega razpada tropa. Zato se načrtuje dodatna omejitev, in sicer s popolno prekinitvijo odstrela volkov v primeru, da število odvzetih odraslih volkov (tj. osebkov, starejših od 2 let) doseže 45 % celotno načrtovanega odvzema oz. 5 živali starih 2+ let. Zaradi varovanja strukture tropov volkov na osrednjem območju življenjskega prostora volka se v loviščih s posebnim namenom (Medved, Žitna Gora, Snežnik Kočevska Reka, Jelen, Ljubljanski vrh) odstrel volkov ne načrtuje, izjema so odstrel križancev med volkom in domačim psom na območju lovišča Jelen. Smrtnost volka, ki bi nastala kot posledica dostrelitve po iskanju ranjenega volka po nastali prometni nesreči, se klasificira kot izguba in se ne šteje v kvoto realiziranega odstrela. Take primere se obravnava kot etično načelo iskanja in preprečitve mučenja ranjene živali, za katere tudi ni treba pridobiti dovoljenja ARSO za izredni odstrel.

K 10. členu:

Ta člen določa izvajalce zakona, ki so upravljalci lovišč oziroma lovišč s posebnim namenom. ZGS v sodelovanju z območnimi združenji upravljavcev lovišč in lovišč s posebnim namenom pripravlja predlog podrobnejše prostorske razporeditve odstrela po loviščih znotraj LUO. Prav tako ZGS spremlja izvajanje odvzema v skladu s predvidenim odvzemom živali iz narave iz priloge 1 in 2 tega zakona.

K 11. členu:

S tem členom se določa odvzem vzorcev tkiv in organov vseh živali odvzetih iz narave. Za namene raziskav ZGS omogoči na podlagi medsebojnega dogovora znanstvenoraziskovalnim organizacijam odvzem ali posredovanje vzorcev tkiv, organov ali drugih telesnih delov živali, odvzetih iz narave. ZGS prav tako odvzame oziroma pridobi vzorce tkiv vsake odvzete živali, na podlagi katerih je mogoča genotipizacija posamezne živali. Znanstvenoraziskovalne organizacije pa morajo o vseh rezultatih raziskav, ki so pomembni za ohranjanje medveda ali volka, vsako leto poročati ZGS in ministrstvu, pristojnemu za ohranjanje narave.

K 12. členu:

Ta člen podrobno določa vsebino evidence odvzema živali iz narave, ki jo vodi ZGS.

K 13. členu:

Ker gre za zakon, ki ureja interventne ukrepe o odvzemu osebkov vrst rjavega medveda (*Ursus arctos*) in volka (*Canis lupus*) iz narave, se določa začetek veljavnosti zakona že naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

K Prilogi 1

Priloga 1 natančno določa predviden odvzem medveda iz narave, in sicer: obseg, prostorsko razporeditev in masno kategorijo odstrela medveda. Poleg tega ta priloga določa tudi dodatne pogoje in usmeritve pri izvajanju predvidenega odvzema medveda iz narave.

K Prilogi 2

Priloga 2 natančno določa predviden odvzem volka iz narave, in sicer: obseg in prostorsko razporeditev odstrela volka. Poleg tega ta priloga določa tudi dodatne pogoje in usmeritve pri izvajanju predvidenega odvzema volka iz narave.